[2018] 2 S. C. R. 940

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ (ଦେୱାନୀ) ସଂଖ୍ୟା 473/2005

09 ଫେବୃଆରୀ, 2018

[ମଦନ ବି. ଲୋକୁର ଏବଂ ଦୀପକ ଗୁପ୍ତା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା: ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହିତକାରୀ ଆଇନର ଅଣ- କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ - କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ଅଧିନିୟମ 2000 ଏବଂ 2015 - ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା, ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା, ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ସମେତ ଅଧିନିୟମ, 2000ର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଫଳତା - 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମକୁ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ, ପୁଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ପୁଲିସ ଅଧୀକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଲାଗି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅଧୀନରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା: ଦେଶରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ଅଧିନିୟମର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିବା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ଅଦାଲତ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷୀ ଅଦାଲତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ - କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000 - କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2015 - ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ।

ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନର ଫଇସଲା କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ: 1. ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ:

(i) ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

(a) ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 2005ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ NCPCR (ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ) ନାମରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ SCPCR (ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ) ନାମରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 56]

(b) ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ, **NCPCR** ହେଉଛି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯାହା ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ । ତେଣୁ, ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ **SCPCR** ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମତାମତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଜାତୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ, **SCPCR** ହେଉଛି ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା । ମୂଳତଃ ଶିଶୁମାନେ କେଉଁ ରାଜ୍ୟର ଅଟନ୍ତି ତାହାକୁ ନଦେଖି ସେମାନେ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ, କାରଣ ସେଠାରେ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ଏପରି ଶିଶୁମାନେ ଥାଇପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ରହିଥାନ୍ତି । **NCPCR** ଏବଂ **SCPCR** ର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟତଃ ସମାନ, କେବଳ ଫରକ ଏତିକି ଯେ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟଟି ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥାଏ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 57, 58]**

(c) ଉଭୟ **NCPCR** ଏବଂ **SCPCR** ର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଏକ ପରିସର ଏବଂ ବିଭିନ୍ନତା ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିର ଏକ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଏହା ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ଉଭୟ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାପକ ନୀତିଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଉ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିଶେଷ କରି **SCPCR** କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଅନେକ ମାସ ଧରି ଖାଲି ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯାଇନାହିଁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏକ ସମୟରେ, **NCPCR** ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପଦବୀ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ମାସ ଧରି ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରେ ଯାଇ ଏହି ପଦବୀ ଶେଷରେ ପୂରଣ ହୋଇଥିଲା । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା **NCPCR** ଏବଂ **SCPCR** ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉନାହିଁ ଏବଂ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପୂରଣ ହେଉନାହିଁ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିବ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯେକୌଣସି ସଂଖ୍ୟକ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ରହିବ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 59]**

(d) ଆଶା ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରରେ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାଧିକାର ଏବଂ କ୍ଷମତାରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ପ୍ରକୃତରେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ **NCPCR** ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ **SCPCR** କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 60]**

(ii) ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍

(a) ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ଗଠନ ଉପରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପୋଲିସ ଏବଂ ଏନଜିଓ ସମେତ ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାର ଏହି ଦୁଇଟି

ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ସାମିଲ ହୋଇପାରିବେ । ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀ, **2016** ର ନିୟମ **84** ଏବଂ ନିୟମ **85** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିବିଧ, ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ରଣନୀତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ **61, 62**]

(b) JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **106**ରେ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ଗଠନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । **JJ** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **106** ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟର ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି **JJ** ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, **JJ** ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ରହିଛନ୍ତି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ ପରିସରର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ତଥା ଏନଜିଓ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏନଜିଓ ମାଧ୍ୟମରେ ନାଗରିକ ସମାଜର ଯୋଗଦାନ ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ସମୟ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସହାୟତା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ଯଦି ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଢଙ୍ଗରେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ତେବେ **JJ** ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଆଉ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିବନାହିଁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ କିମ୍ବା ଯେପରି ଆଶା କରାଯାଏ ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନାହିଁ ଏବଂ ଅନେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟ ଗଠନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ **63-65**]

(iii) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପରିଷଦ ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି

(a) ଜେଜେବିର ସଦସ୍ୟ ଭାବେ କେତେକ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି **JJ** ଅଧିନିୟମ **4**ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ହେବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ । **JJB**ର ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ଚୟନ ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ **87** ସହିତ ନିୟମ **88**ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏକ ଗମ୍ଭୀର ବ୍ୟବସାୟ, ଯେହେତୁ ସେମାନେ **JJ** ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା - ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ - ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଏହା ଆହୁରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ଯେ **JJ** ଅଧିନିୟମର ଧାରା **7** ରେ ରହିଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ । ତେବେ, ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ବିନା ତଦନ୍ତର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ଧାରା **7**ର ଉପଧାରା **(3)** ର ପ୍ରାବଧାନରେ କୁହାଯାଇଛି ।

ତେଣୁ, ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଯେ ସେମାନେ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଏବଂ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦାନ ଦେବେ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 67,68]

(b) ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ତଥା ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ତାଲିମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏହା ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 89 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ଅବଧି ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ପ୍ରଣାଳୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ, ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏବଂ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ପ୍ରକୃତି କିଛି ମାତ୍ରାରେ କାମଚଳା ଏବଂ ଅସଂଗଠିତ । ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ (ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଫୁର୍ତ୍ତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ) ର ଅଭାବ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ ଉପରେ ତଥା JJB ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଆଇନ ସହିତ ବିବାଦରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃଏକୀକରଣ ଉପରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ । କେବଳ ଆଇନ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସଚେତନତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନୁହେଁ, ବରଂ JJB ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା, ମାମଲା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଆଇନ ବିବାଦରେ ଜଡ଼ିତ ନାବାଳକଙ୍କ ପାଇଁ JJB ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଷ୍ଟନୀ ଏବଂ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ଗମ୍ଭୀର ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 69]

(c) ଯଦି ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି, ତେବେ ଦୈନିକ ଭିତ୍ତିରେ ବସିବା JJBର ଦାୟିତ୍ୱ, ଯାହାଦ୍ୱାରା JJ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ଯଦି ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ JJB ଗଠନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 71]

(d) JJB ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱଭାବର ଅଟେ, ଯଦିଓ ଏହା ଏକ ବିଚାରର ପରିଚାଳନା କରେନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏକ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରେ । ତଥାପି, ଏକ ଦକ୍ଷ ଢଙ୍ଗରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଆବଶ୍ୟକ । JJBର ଅନେକ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଉପଯୁକ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା JJB, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହର ଅଧିକାରୀମାନେ, ପୋଲିସ, ଆଇନ ଆଇନ ସହ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା କିଶୋର ଏବଂ ସେହି କିଶୋରଙ୍କ ପିତାମାତା ଏବଂ ପୁଲିସ ତଥା ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଓକିଲ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବୀ ସମନ୍ୱୟ ରହିବ । ଯଦି JJB କୁ ପ୍ରଭାବୀ ଢଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ଏହି ପ୍ରଶାସନିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ JJB ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ଅନୌପଚାରିକ ବିବୃତି, ଯଦିଓ ସମ୍ଭବତଃ ସଠିକ୍, JJB ସମ୍ମୁଖରେ ତଦନ୍ତରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିବା ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏଠାରେ କିମ୍ବା ସେଠାରେ ନାହିଁ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 72]

(e) ଆଇନ ସହ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା କିଶୋରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରୁଥିବା ଗୁଣାତ୍ମକ ଆଇନ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କର ଘୋର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହା ଏପରି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖୁବ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯଦି କୌଣସି ପିଲାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆଇନଗତ

ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଦିଆଯାଉନାହିଁ, ତେବେ ଏହା ତାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ, ବିଶେଷ କରି ଯଦି ଆଇନ ସହ ବିବାଦରେ ଥିବା ପିଲାଟି ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୃହରେ ରଖାଯାଏ । ନିଜ ତରଫରୁ, **NALSA** ଆଇନ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ତାଲିମ ପାଇଁ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଆଣିଛି ଏବଂ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା କେବଳ ଆଇନ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ହେବ ନାହିଁ ଯେଉଁମାନେ ଆଇନ ସହିତ ବିବାଦରେ ଥିବା ନାବାଳକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି, ବରଂ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ହେବ । ସେହିଭଳି, ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ରହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ **JJ** ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାଥମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ଯାହା ହେଉଛି ସମାଜରେ ଆଇନ ସହିତ ବିବାଦରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ ପୁନଃ ଏକୀକରଣ କରିବା ଏବଂ ସେହି ନାବାଳକଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାସ କରିବା **।[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 73]**

(f) ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ **64** ରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଆଇନ ସହିତ ବିବାଦରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ **JJB** ସମ୍ମୁଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ଶୁଣାଣି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ଏବଂ ତଦନ୍ତ ଏପରି ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଯାହା ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯତ୍ନ ଯୋଜନା ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଜନାର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅତ୍ୟଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଲାଭ କରେ ଏବଂ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 75]**

(g) ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତାଲିମ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଏବଂ ସଚେତନତା ଦିଆଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମଡ୍ୟୁଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି **NALSA** ଏହି ଦିଗରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦାନ ଦେଇଛି । ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ ଯେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତଥା **MWCD** ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ବୟସ୍କ ଶିକ୍ଷଣ କୌଶଳ, ତାଲିମ ପଦ୍ଧତି, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ଉନ୍ନତି ସହିତ **NALSA** ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଧାରରେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦିଆଯାଇଛି । ଉକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ **CWC** ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସମାନ ଭାବେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 76]**

(iv) ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗ

(a) ଉଭୟ **JJB** ଏବଂ **CWC** ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବ୍ୟବହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ଏବଂ **MWCD** ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସତ୍ୟପାଠ ଏବଂ ଦାଖଲରୁ ଏହି ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ନିରାଶାଜନକ ଯେ **JJB** ଏବଂ **CWC** ସହିତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଏଥି ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉପକରଣର ଘୋର ଅଭାବ ରହିଛି । ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା କେବଳ **JJB** ଏବଂ **CWC** ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିଖୋଜ ପିଲାମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଠାବ, ବିପଜ୍ଜନକ ଶିଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର, ଚୋରାଚାଲାଣ ହୋଇଥିବା

ପିଲା, ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଛାଡିଥିବା ପିଲା, ଶିଶୁ ଯୌନ ଶୋଷଣର ଶିକାର ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଅନେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ସମୟ ସମୟରେ ଉପୁଜିଥିବା ସମସ୍ୟାର ମୁକାବିଲା କରିବା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ସର୍ବଜନବିଦିତ ଯେ ଆମ ଦେଶ ହେଉଛି ଏକ ବୈଷୟିକ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଯଦି ଉପଲବ୍ଧ ସମ୍ବଳର ଲାଭ ନ ନିଆଯାଏ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଲାଭକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ନ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏକ ବୈଷୟିକ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ ଆମର ସ୍ଥିତି ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଏହା କେବଳ କାଗଜ ଉପରେ ରହିଯିବ । ତଥ୍ୟ, ବିଶେଷ କରି ଏହି ପ୍ରକାରର, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ମାଧ୍ୟମରେ ସହଜରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ସମ୍ବଳର ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିଚାଳନାରେ ବହୁତ ସହାୟକ ହେବ ଏବଂ **MWCD** ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟମାନେ ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭ ଉଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 79]**

(b) JJB ଏବଂ **CWC** ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର ଏକ ବିରାଟ ଯୋଗଦାନ ଦେବ । ଉଭୟ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟ କାରଣ ପାଇଁ **JJB** ଏବଂ **CWC**କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଏବଂ ହାର୍ଡୱେର୍ ଯୋଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଲେଙ୍ଗାନା ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଭିନବ ପଦକ୍ଷେପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହିଭଳି, ଆଭାସୀର ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲାରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପାଇଁ ହେଉଥିବା କିଛି ଅସୁବିଧା, ଆଭାସୀ ସୁବିଧାର ବ୍ୟବହାରକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 80]**

(c) ଏକ ଅନଲାଇନ୍ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ତରୀୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଆଣିଥିବାରୁ **MWCD** କୁ ପ୍ରଶଂସା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏହି ଅନ୍ ଲାଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବେଶ୍ ପ୍ରଭାବୀ ଢଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ଯଦିଓ ସମୟ ସମୟରେ ଓ ମଶାନ୍ତର ପରେ ଏହାର ଉନ୍ନତିକରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ତରୀୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସୂଚନା ଅଦ୍ୟତନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗ ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ । କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ, ସୂଚନାକୁ ଅଦ୍ୟତନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବ, ଯାହା ଶେଷରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଉନ୍ନତ ପରିଚାଳନା ଦିଗରେ ବାଟ କଢ଼ାଇବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ତରୀୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ତିନି ମାସରେ ଥରେ ସୂଚନା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହା ଏକ କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 81]**

(v) ପୁଲିସର ଭୂମିକା

(a) JJ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶୀଦାର ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ । ଧାରା **107** ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଣେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ ନିଯୁକ୍ତି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରେ । **SJPU** ରେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଭିଜ୍ଞତା

ଥିବା ଦୁଇ ଜଣ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସାମିଲ କରାଯିବା ଉଚିତ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମହିଳା ହୋଇଥିବେ । ନିଯୁକ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ରହିଛି । ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ **CWPO** ମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ **SJPU** ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ **86** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ **CWPO** ଏବଂ **SJPU** ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକଶିତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ କେବଳ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବରେ ଏବଂ କେବଳ ଆଇନ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ **CWPO** ଏବଂ **SJPU** ଗୁଡ଼ିକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ତେଣୁ ସମୟ ଆସିଛି ଯେ ପୋଲିସ୍ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାର ଏବଂ ଜାତୀୟ ପୋଲିସ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି **CWPO** ଏବଂ **SJPU** ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, **NALSA** ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ସଂଲଗ୍ନ କିଶୋର/ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଏହା ପୋଲିସ୍ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇପାରେ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 82, 83]**

(b) ସାଧାରଣତଃ ପୁଲିସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆବର୍ତ୍ତନ ନୀତି କାରଣରୁ, ଅନେକ ସମୟରେ ଏପରି ହୋଇଥାଏ ଯେ ଜଣେ ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ନିଜର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସମାପ୍ତ କରିବା ପରେ ତୁରନ୍ତ ସେହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗକୁ ବଦଳି କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ପ୍ରୟାସର ଅପଚୟ ଅଟେ ଏବଂ ବଦଳିରୁ ଉପୁଜିଥିବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାର ଏକ ଉପାୟ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ବରିଷ୍ଠ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ନିୟମିତ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିଚାଳନା କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସେବାର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଉପଯୋଗ କରିବା । ସେହିଭଳି, ପିଲାମାନଙ୍କ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ରେଳବାଇ ପୋଲିସକୁ ସାମିଲ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କୌଣସି ସୂଚନା କିମ୍ବା ତଥ୍ୟ ଆଗକୁ ଆସିନାହିଁ । ରେଳବାଇ ଜରିଆରେ ଭାରତ ସରକାର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ଜରୁରୀତାର ସହ ବିଚାର କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପଳାତକ ଶିଶୁ ଏବଂ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରୁଥିବା ପିଲାମାନେ ରେଳ ଷ୍ଟେସନରେ (ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ) ଅଳିଆ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରୁଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟଥା, ଏହିପରି ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅତ୍ୟଧିକ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ଅପବ୍ୟବହାର ଅଛି । ବିଶେଷ କରି ଏହିପରି ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଶା ନିବାରଣ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 86]**

(vi) ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

(a) ଅନେକ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଭୁଶୁଡ଼ି ପଡ଼ିଥିବା ଅଟ୍ଟାଳିକାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ମଧ୍ଯ ଆରାମଦାୟକ ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ କଦାପି ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସେମାନେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ରଖି କୌଣସି ଦାନ କରୁନାହାନ୍ତି - ସେମାନେ କେବଳ ସେମାନଙ୍କର ବୈଧାନିକ ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଆକଳନ କରିବାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି, ଭିତ୍ତିଭୂମି ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ପିଲାମାନେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ସେମାନେ ଚାହୁଁଥିବା କାରଣରୁ ନୁହେଁ, ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନଥିବା ଯୋଗୁଁ ରହୁଛନ୍ତି, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲା । ସମାଜର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ଏହି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଏବଂ ଆରାମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଯତ୍ନର ସର୍ବନିମ୍ନ ମାନକକୁ ପାଳନ କରିବା । ଆଦର୍ଶ ନିୟମାବଳୀରେ ଉନ୍ନତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ରହିଛି । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 87]**

(b) ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା (ଉଭୟ ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ) ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୁଷ୍ଟିସାଧନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଭଳି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅତିରିକ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, **2005** ଏବଂ **JJ** ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ବିଶାଳ କ୍ଷେତ୍ର ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚ୍ଚୋଟତାର ସହ ଧ୍ୟାନ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ, ଏପରି ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଲୋକହିତରେ ଏକ ନିରନ୍ତର ପରମାଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଭାବରେ ବାଧ୍ୟ, ଯାହା ବାସ୍ତବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀର ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ । ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ନିରନ୍ତର ସମ୍ବେଦନହୀନତାର ସହ ସଂସଦର ଆଦେଶକୁ ଅଣଦେଖା କରେ, ତେବେ ଏହା କେବଳ ଦେଶର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହେବ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 88]**

(c) ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଏନଜିଓ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକ **JJ** ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏମଡବ୍ଲ୍ୟୁସିଡି ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରୟାସ କରିଛି । କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ କିଛିଟା ବିରୋଧ କରାଯାଇଛି, ତେଣୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ ବିଧାନ ପୁସ୍ତକରେ ବିଧାନ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକକୁ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅସୁଖକର ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ଲୋକହିତରେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯେ ଯତ୍ନର ସର୍ବନିମ୍ନ ମାନକ ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଭଲ ଯତ୍ନ ନିଆଯାଉଛି । ବେଳେବେଳେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୁ ମାନବ ଚାଲାଣ ଏବଂ ଶିଶୁ ଯୌନ ଶୋଷଣର ଅଭିଯୋଗ ଆସିଥାଏ, ଯେଉଁଥିରୁ କେତେକ

ଅସତ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏପରି କୌଣସି ଲଜ୍ଜାଜନକ ଅଭିଯୋଗକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ, ପରିଚାଳନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ **MWCD** ଦ୍ୱାରା କଡାକଡି ଭାବରେ ତଦାରଖ କରାଯାଉଛି । **[**ଅନୁଚ୍ଛେଦ **89]**

(d) ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ, ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପିଲାମାନଙ୍କର ପୃଥକୀକରଣ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ପୃଥକୀକରଣ ଲାଗୁ ହେବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଯୌନ ଶୋଷଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ହିଂସାକୁ ନିରାକରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଆଇନ ସହ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସମାଜରେ ପୁନଃସମନ୍ୱୟ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟଧାରାରେ ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଉପଲବ୍ଧ ରହିବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ **JJB** ଏବଂ **CWC** ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ଉଚିତ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏହି ବୈଧାନିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତି ହେବା ପାଇଁ ଦୀର୍ଘ ଦୂରତା ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହି ସମସ୍ତ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସୁପାରିଶ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ **SCPCR** ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ସହ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। **[**ଅନୁଚ୍ଛେଦ **90, 91]**

(e) ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅଣସୂଚିତ ପରିଦର୍ଶନ କରିପାରିବେ, ଏହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ **NALSA** ଏହି ପରାମର୍ଶ ସହିତ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ । ବାସ୍ତବରେ, **2006** ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପରିଦର୍ଶକ ନିଯୁକ୍ତି ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ **2013** ଏବଂ **2015** ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । **NALSA** ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ମତକୁ ସମ୍ମାନ କରିବେ । **[**ଅନୁଚ୍ଛେଦ **92]**

(vii) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି

(a) JJ ଅଧିନିୟମ ଏକ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ ଯେ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିନାହାଁନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାତ୍ର କିଛି ହଜାର ଟଙ୍କାର ଲଜ୍ଜାଜନକ ରାଶି ସହିତ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଯେ ଏହି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣର ଯତ୍ନ କିପରି ପାଣ୍ଠିରେ ଏତେ

କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ନିଆଯାଇପାରିବ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏହି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ବିଷୟରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଚିନ୍ତା କରୁନାହାନ୍ତି, ଯାହା ଏକ ଦୁଃଖର ବିଷୟ । ଏହା ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସରକାରୀ ଅନାଗ୍ରହ ଏବଂ ଚିନ୍ତାର କାରଣ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ **93]**

(viii) ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଆକଳନ

(a) JJ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ଆଗାମୀ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଛଅ ମାସରେ ଯଦି କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଏକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ହିସାବ ତନଖି କରାଯିବ, ତାହା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା **2000** ମସିହାରେ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ପରଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ବିତିଗଲାଣି ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦେଶର ପିଲାମାନେ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ **JJ** ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଆଉ **15** କିମ୍ବା **16** ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । **2000** ମସିହାର ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ସମୟରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଶିଶୁ ବୟସ୍କ ହେବାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ **2000** ମସିହାର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସୁବିଧା ପାଇନାହାନ୍ତି । **JJ** ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଏହି ଗମ୍ଭୀର ତ୍ରୁଟିକୁ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ **94]**

2. ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ:

ଓକିଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଚିନ୍ତା ଏବଂ ଦେଶରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଶକ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି:

(i) ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ **NCPCR** ଏବଂ **SCPCR** ଗୁଡ଼ିକରେ ସମସ୍ତ ପଦବୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପୂରଣ ହେଉଛି ଏବଂ ଏହି ବୈଧାନିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

(ii) NCPCR ଏବଂ **SCPCR** ଗୁଡ଼ିକ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ରଖାଯାଇଥିବା ବିଶ୍ୱାସକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାରେ ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ରହିଛି ।

(iii) ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିରାଟ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା **JJ** ଅଧିନିୟମକୁ ପ୍ରଭାବୀ ଢଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ତଥା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପୋଷଣ, ଶିକ୍ଷା, ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା, ଦକ୍ଷତା

ବିକାଶ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜୀବନଶୈଳୀ ସମେତ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥାକୁ ଏନ୍.ଜି.ଓ. ଏବଂ ନାଗରିକ ସମାଜର ସହାୟତା ନେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ।

(iv) ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ **JJBS**ଏବଂ **CWC**ରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପଦବୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଶୀଘ୍ର ପୂରଣ କରାଯାଇଛି । ପଦବୀ ପୂରଣ କରିବାରେ କୌଣସି ବିଳମ୍ବ ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ଉଚିତ ।

(v) JJB ଏବଂ **CWC** ମାନେ ଏହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ବୈଠକ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଯେକୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ସଂଖ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଥାଏ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ଏବଂ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ନାବାଳକଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦିଆଯାଇଛି ।

(vi) NCPCR ଏବଂ **SCPCR** ଗୁଡ଼ିକ ଜେଜେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସମୟବଦ୍ଧ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଆଧାରରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(vii) NCPCR ଏବଂ **SCPCR** ଗୁଡ଼ିକ **JJ** ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପୁନଃଏକୀକରଣ ପାଇଁ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ନିୟମରେ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(viii) MWCD କେବଳ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିଖୋଜ ଶିଶୁ, ଚୋରାଚାଲାଣ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟ ରଖିବା ଏବଂ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ମାମଲାର ଅନୁସରଣ ଇତ୍ୟାଦି ଅଧିନିୟମ ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସୃଜନାତ୍ମକ ବ୍ୟବହାର ଜାରି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ix) JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, କେବଳ କାଗଜରେ

ନୁହେଁ । ଏପରି ୟୁନିଟ୍ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଆବଶ୍ୟକ, ଉପଲବ୍ଧ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ, ଜାତୀୟ ପୋଲିସ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ପୋଲିସ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏନ୍.ଜି.ଓ. ପିଲାମାନଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(x) ଜାତୀୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ଅଂଶ ଭାବେ ଶିଶୁ ଅଧିକାରକୁ ସାମିଲ କରିବା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ, ଏକ ପୃଥକ କିମ୍ବା ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଘଟଣା ଭାବେ ନୁହେଁ ।

(xi) ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ଯେ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପିଲାମାନେ ସମ୍ମାନଜନକ ଜୀବନଯାପନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ନିଖୋଜ ଶିଶୁ ତଥା ଚୋରାଚାଲାଣ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ।

(xii) ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ତଦାରଖ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ନାଗରିକ ସମାଜର ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ପରିଦର୍ଶକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି ।

(xiii) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ ପ୍ରଭାବୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅଭାବରୁ **JJ** ପାଣ୍ଠି ଟିକେ ଲଜ୍ଜାଜନକ ଅଟେ । ଯଦି ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଉପଲବ୍ଧ ନହୁଏ, ତେବେ ଏହି ପାଣ୍ଠିର ଅଧିକ ଭଲ ଉପଯୋଗ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଭାବି ଆମେ ଆଶଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିବୁ ।

(xiv) JJ ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ **NALSA** ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି, ଯାହା ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ତିନୋଟି ଆଂଶିକ ରିପୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ସମସ୍ତ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଉଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ଏବଂ **30** ଏପ୍ରିଲ, **2018** ପୂର୍ବରୁ ସମାନ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ **NALSA** କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ।

(xv) ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯେପରିକି **JJB** ଏବଂ **CWC**, ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ , ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟର ସଦସ୍ୟ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନର ପରିଚାଳନା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତାଲିମ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଏ ଦିଗରେ **NALSA** ଦ୍ୱାରା

ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଆଶା କରାଯାଉଛି ଯେ **SCPCR** ର ସହାୟତାରେ **NCPCR** ଏହି ପଦକ୍ଷେପକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା **JJ** ଅଧିନିୟମର ଯଥାର୍ଥ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ହୋଇପାରିବ **।**

(xvi) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣରେ ଏହାର ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ଜାରି ରଖିବେ **।** ଏହି ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କୁ **2015** ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଶୁଣାଣି ପରେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରିବ **। [**ଅନୁଚ୍ଛେଦ **95]**

3. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ଅଦାଲତ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷୀ ଅଦାଲତ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି **। JJ** ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର ଯେପରିକି ଯୌନ ଅପରାଧରୁ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, **2012,** ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିନିୟମ, **2006,** ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା ଅଧୀନରେ ଯୌନ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଚାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମାନ ଆଇନ ପୀଡିତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା, ଯତ୍ନ ଏବଂ ସହାନୁଭୂତି ସହିତ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ **। [**ଅନୁଚ୍ଛେଦ **96]**

ଶୀଲା ବାର୍ସେ II ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ **(1986) 3 SCC 632;** *ଶୀଲା ବାର୍ସେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ* **(1988) 4 SCC 226:[1988] 2 Suppl.SCR 643;** *କୋର୍ଟଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ* (NCPCR) *ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* **2013** ମସିହା ଏପ୍ରିଲ **9** ତାରିଖରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା, **MANU/PH/0599/2013**; *ନାଇସୁଲ ଖାତୁନ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* **2011 Cri LJ 326 2010 SCC Onluine Gau 225**; *ସନତ କୁମାର ସିହ୍ନା (ମୁଖ୍ୟ ସଂଯୋଜକ)ଙ୍କ ପତ୍ରର ବିଷୟ, ବାଲ ସଖା ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ, ବିହାର ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* **MANU/BH/0384/2008 -** ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି **।**

<u>ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିଧି ସନ୍ଦର୍ଭ</u>

(1986) 3 SCC 632	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ **22**
[1988] 2 Suppl.SCR 643	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ **24**
2011 Cri LJ 326:2010 SCC	ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ**70**

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
[ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମଦନ ବି. ଲୋକୁର]

ଦେୱାନୀ ମୂଳ ଅଧିକାରିତା : ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ (ଦେୱାନୀ) ସଂଖ୍ୟା 473/2005

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବରିଷ୍ଠ ଆଡଭୋକେଟ୍ କଲିନ୍ ଗୋନ୍ସାଲଭେସ୍, ସୁଶ୍ରୀ ସ୍ନେହା ମୁଖାର୍ଜୀ, ସୁଶ୍ରୀ ଜ୍ୟୋତି ମେଣ୍ଡିରଟ୍ଟା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓକିଲ ଏସ୍. ୱାସିମ, ଏ. କାଦରୀ, ଆର୍. କେ. ରାଠୋର, ସୁଶ୍ରୀ ସୁନୀତା ଶର୍ମା, ସୁଶ୍ରୀ ଗୁଣୱନ୍ତ ଦାରା, ଏ. ଏ. ରାଜ, ବି. ଭି. ବଳରାମ ଦାସ, ଜି. ଏସ୍. ମକ୍କର, ରାଜ ବାହାଦୂର, ଶୈଳେନ୍ଦର ସାଇନି, ସଇଦ କାଦରୀ, ବିକାଶ ବଂଶଲ, ଗଗନ ଗୁପ୍ତା, ସୌରଭ ଗୁପ୍ତା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମଦନ ବି. ଲୋକୁରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା – 1. ଯଦି ରାଷ୍ଟ୍ର ତାଙ୍କର ମୌଳିକ କିମ୍ବା ମାନବୀୟ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ନ ଦିଏ, କିମ୍ବା ନିଜର ସାମ୍ବିଧାନିକ କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାରେ ଗମ୍ଭୀର ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନ କରେ, ତେବେ ଜଣେ ନାଗରିକ କ'ଣ କରିପାରିବେ? କ'ଣ ହେବ ଯଦି ସେହି ନାଗରିକ ଜଣେ ସ୍ୱରହୀନ ଶିଶୁ କିମ୍ବା ଏପରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ସ୍ୱର ପ୍ରଶାସନର କୋଳାହଳ ମଧ୍ୟରେ ଶୁଣାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ଅନଗ୍ରସର ବ୍ୟକ୍ତି, ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ ଏବଂ ସମାଜର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବଞ୍ଚିତ ବର୍ଗ ଯେପରିକି ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ଆହୁରି ଅନେକ? ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନବିକ ଅଧିକାର ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭବତଃ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ନିକଟକୁ ଯିବେ (ଯଦି ସେ ପାରିବେ ଏବଂ ଶେଷ ଉପାୟ ଭାବରେ) । ନ୍ୟାୟପାଳିକା କ'ଣ ସଂଶୋଧିକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ 'ନ୍ୟାୟିକ ସକ୍ରିୟତା' କିମ୍ବା ଅତିକ୍ରମତା ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ କି - କିମ୍ବା ନିନ୍ଦୁକ ଏବଂ ସନ୍ଦିଗ୍ଧମାନଙ୍କର ସମୟ ଚାଲିଛି କି ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱରହୀନ ଏବଂ ବଞ୍ଚିତଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣା ଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ମୌଳିକ ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସମାଧାନ ନହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଛି?

2. ସ୍ୱରହୀନ (ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ନୀରବ) ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ଆଇନର ଆଭାସୀ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କିମ୍ବା ବିଳମ୍ବ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ବିଶେଷ କରି କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ପିଲାମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000 (2000 ର ଅଧିନିୟମ) ଏବଂ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ପିଲାମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2015 (JJ ଅଧିନିୟମ) । ଏକ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମକଦ୍ଦମା ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ଆମେ ଆମର ପ୍ରଶଂସା ଲିପିବଦ୍ଧ ଏବଂ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁ ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ପ୍ରତିକୂଳ ନକରି, ବରଂ ଆମ ଦେଶର ପିଲାମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ଏକ ଗଠନମୂଳକ ପ୍ରୟାସ କରି ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଆମକୁ ସକ୍ଷମ କରିବାରେ ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ

କରିବାକୁ ଆମେ ପ୍ରଶଂସା କରୁଛୁ । ଏଥିରେ କାହାରି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଆମ ଦେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସମାନ ଓ ବଳିଷ୍ଠ ଭାବେ ଲାଗୁ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ଦୃଢ଼ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି ।

3. ଯଦି ନେଲସନ ମଣ୍ଡେଲାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ, "ଆମ ପିଲାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ । ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ଭବିଷ୍ୟତ । ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ସେମାନେ ଆମ ସମାଜର ଢାଞ୍ଚାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଥାଆନ୍ତି ଏବଂ ଆମ ଦେଶକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଥାଆନ୍ତି ।"[1] ଆମର ନୀତି ଏବଂ ପ୍ରଶାସକମାନେ ଏହି ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଚେତାବନୀ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ପିଲାମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ଉପକାର କରୁନାହାନ୍ତି - ଏହା ସେମାନଙ୍କର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଆଇନକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀ

4. ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ବୁଝାମଣାରେ, 2006 ମସିହାରେ ଆୟୋଜିତ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ (ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ) ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା:

> "a) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ, ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇନାହିଁ, ସେଠାରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବେ । କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000 ଅଧୀନରେ ସ୍ଥାପିତ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ/ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିପାରିବେ ।
>
> b) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ସହିତ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହିଁ ।
>
> c) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନେ ଜଣେ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ, ଯିଏକି ସମୟ ସମୟରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା କିଶୋର ଗୃହ ପରିଦର୍ଶନ କରିବେ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି କିଶୋର ଗୃହ ଏବଂ ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପ୍ରତିକାର ସ୍ୱରୂପ ପଦକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇପାରିବେ ।”

[1] 1997 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 22 ତାରିଖରେ ପ୍ରିଟୋରିଆର ଜାତୀୟ ପୁରୁଷ ପଦଯାତ୍ରାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ନେଲସନ ମଣ୍ଡେଲାଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ

5. 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ପ୍ରାୟ ଛଅ ବର୍ଷ ପରେ ଉପରୋକ୍ତ ସଂକଳ୍ପଟି ପାରିତ ହୋଇଥିଲା - ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ପିଲାମାନଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ ସଂସଦ ଏକ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ପ୍ରାୟ ଛଅ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଇନର ଗୋଟିଏ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ ।

6. 2009 ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ରଗତି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 2006 ମସିହାରେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ସଂକଳ୍ପକୁ ଦୋହରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସୂଚାଇ ଦେଇଥିଲା ଯେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ, ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏକ ମୌଳିକ ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ବିନା ପ୍ରାୟ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ବିତିଗଲା ।

7. 2013 ମସିହାରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପୁନର୍ବାର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 2006 ଏବଂ 2009 ମସିହାରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ସଂକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଦୋହରାଯାଇଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ଏବଂ 2000 ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି ଗଠନ କରିବା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ଆହୁରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା:

> "ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସଂକଳ୍ପ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଏବଂ ବରିଷ୍ଠ ବିଚାରପତି ତଥା ନାବାଳକମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ତଥା କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସହ ଜଡ଼ିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ପରି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ସତ୍ ଭାବନାରେ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏପରି କମିଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ ।
>
> ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000, ଯାହା 2006 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ନିୟମ, 2007 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିବା ପରି ବିଭିନ୍ନ ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଗମ୍ଭୀର ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୁଧାର/ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ଏବଂ ଆଶ୍ରୟ ଗୃହଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ମାନକ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ପରିକଳ୍ପିତ ଏହି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଉନ୍ନତିର ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବୟସ୍କ ହୋଇଥିବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ବିଶେଷ କରି ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯତ୍ନ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗୃହଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ

ନେଇନାହାନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀରେ ସୂଚିତ ବିଭିନ୍ନ ଗୃହର ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଉକ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠାଇବେ, ଯେପରି କି କେତେକ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଗୃହର ଅନେକ କର୍ମଚାରୀ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଉଠାଇବାକୁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅସ୍ଥାୟୀ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସେବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ପଦବୀ ସୃଷ୍ଟି କରି ନିୟମିତ କରାଯାଇପାରିବ ।

କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 2000 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।"

8. 2015 ମସିହାରେ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପୁଣି ଥରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା:

"ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ନିଜ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପାୟ ବିକଶିତ କରିବା ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଜାରି ରଖିବେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି ଗଠନ ହୋଇଛି, କିଶୋର ଗୃହ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୃହ, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ, ଆଶ୍ରୟ ଗୃହ ଏବଂ ଉଦ୍ଧାର କେନ୍ଦ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ନିୟମିତ ପରିଦର୍ଶନ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ସେଗୁଡିକ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହିଁ ସେଠାରେ ଏହିପରି ଗୃହ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ଯେ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ଗୃହ/କେନ୍ଦ୍ରରେ ମାନକ, ନିୟମ, ନୀତି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଏ ଦିଗରେ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।"

9. ଶେଷରେ, 2016 ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା:

"ଆଇନ ସହ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାଗତ ସହାୟତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ସମ୍ମିଳନୀ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଛି ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା ଯେ:

(i) JJB ଦ୍ୱାରା ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାଥମିକତା ଭିତ୍ତିରେ ସମାଧାନ କରାଯିବ;

(ii) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାଥମିକତା ଆଧାରରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଘୋଷଣା କରିବା ଲାଗି ବିଚାରଧୀନ ପୋଷ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଗ୍ରହଣ ମାମଲା ଏବଂ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଉପରେ ନଜର ରଖିବେ;

(iii) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ଏବଂ ଶିଶୁ ଗୃହ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଲାଗି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ;

(iv) ଅନାଥ, ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଏବଂ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ତଦାରଖ କରାଯିବ:

(v) ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଏବଂ ସତେଜତାର ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(vi) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟତା ଆଧାରରେ ପୂରଣ କରାଯିବ; ଏବଂ

(vii) ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ନିଜର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବା କରିବା ଉଚିତ ।"

10. ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ସଂକଳ୍ପ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ଗଠନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବ । ଆମେ ଟିପ୍ପଣୀ କରିପାରିବା ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସକରାତ୍ମକ ଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ଗୃହର ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଏବଂ ଅନେକ ପିଲାଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ତଥା ଜୀବନରେ କିଛି ଉନ୍ନତି ଆଣିଛି ।

11. ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଶିଶୁର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ବୋଲି ପ୍ରଶଂସା କରି ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି 2000 ମସିହା ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରିଥିଲେ - ଯାହା ହେଉଛି ଶିଶୁ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱ ।

12. ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ଇସାରା, ନ୍ୟାୟିକ 'ସକ୍ରିୟତା' ଏବଂ ଏହାର ସମାଲୋଚନା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଗତ ଦଶନ୍ଧି କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ପିଲାମାନଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ ସଂସଦ

ଦ୍ୱାରା ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରଣୀତ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଳନ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ କେବଳ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧକ ଗୁଡିକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ସ୍ୱରହୀନ ପିଲାମାନେ ସରକାରୀ ଉଦାସୀନତାର ଶିକାର ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ତଥାପି, ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ମହିଳା ଏବଂ ଶିଶୁ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ MWCD) ମାଧ୍ୟମରେ ଭାରତ ସଂଘ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ପାଇଁ କିଛି ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି, ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାମଗ୍ରିକ ଚିତ୍ର ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୁହେଁ ଏବଂ ଆମେ ଦୀର୍ଘ ଏବଂ ଘୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ ରାସ୍ତାରେ ନିରନ୍ତର ଆଗକୁ ବଢିବା ବିଷାଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଜନସ୍ୱାର୍ଥରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ

13. ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ସେହି ବିଷୟ ଉପରେ ଡକ୍ଟରେଟ୍ କରୁଥିଲେ । ସେ ଶିଶୁ ଯୌନ ଶୋଷଣ, ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ରହୁଥିବା ଶିଶୁ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ମାମଲା ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଜଡିତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଧ୍ୟୟନ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

14. ଦେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରି, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନେକ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା, ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ମାନବିକ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଆରୋପ କରେ । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡ଼ିକ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ନିୟାମକ ନୀତିର ଅଧ୍ୟାୟ ଉପରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସେ 20 ନଭେମ୍ବର, 1989 ରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସାଧାରଣ ସଭା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉପରେ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ, ଯେଉଁଥିରେ ଭାରତ ଏକ ସ୍ୱାକ୍ଷରକାରୀ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଶିଶୁଙ୍କ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା, ଶିଶୁ ପୀଡିତଙ୍କ ସାମାଜିକ ପୁନଃ ଏକୀକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ ।

15. ସେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନରେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉପରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଭିନ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ମାନକ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିୟମାବଳୀ, 1985 (ବେଜିଂ ନିୟମାବଳୀ), ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାରୁ ବଞ୍ଚିତ କିଶୋରମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ନିୟମାବଳୀ, 1990 ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସାଧନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଭିନ୍ନ ମାନକକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା 2000 ର ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ।

16. ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ହେଉଛି 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଫଳତା, ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ

କମିଟି, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଆଇନ ଜାଲରେ ପଡିଥିବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି, ରାଜ୍ୟ ହେପାଜତରେ ଥିବା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ବ୍ୟାପକ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରାୟ ଉପରେ ହିଁ ଲୋକହିତରେ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା ।

17. ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ 2004-2005 ରେ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ମହତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କାରଣ ସମୟ ପ୍ରବାହ ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ହ୍ରାସ ହୋଇଯାଇଥାଇପାରେ ।

18. ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ହେଉଛି ଯେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ସଚିବ ଏବଂ ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ତଥା ପୋଲିସ ଅଧୀକ୍ଷକମାନେ ତୁରନ୍ତ 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମକୁ ଏହାର ସତ୍ ଭାବନାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

19. ଏଥିରେ ଏକ ପ୍ରାର୍ଥନା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯେ ସମସ୍ତ ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଗୃହରେ କିଶୋରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ, ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଆବାସ, ଶିକ୍ଷାଗତ ସୁବିଧା, ମନୋରଞ୍ଜନ ସୁବିଧା ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ କେନ୍ଦ୍ର ଭଳି ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ NGO ମାନଙ୍କୁ ସାମିଲ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉ ।

20. ସେବେଠାରୁ 2000ର ଅଧିନିୟମକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ବଳବତ୍ତର ରହିଛି ତାହା ହେଉଛି JJ ଅଧିନିୟମ । 2000ର ଅଧିନିୟମକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମକଦ୍ଦମାରେ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିକାରର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ମର୍ମରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ଏହି ଆବେଦନ ଯଦିଓ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ 2005 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ନିରର୍ଥକ ନୁହେଁ, ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଜି ମଧ୍ୟ ବହୁତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଜୀବନ୍ତ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

21. ଏହି ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରଥମେ 2005 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ 26 ତାରିଖରେ ବିଚାର ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ କି ସମସ୍ତ ଉତ୍ତରଦାତା (ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର) ଙ୍କୁ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ନୋଟିସ ଜାରି ପରେ (ଯାହା ନିଜେ ପ୍ରାୟ ଏକ ବର୍ଷ ସମୟ ନେଇଥିଲା!) 2007 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 3 ତାରିଖରେ ଏହି ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ

ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନରେ ଥିବା ଅନୁରୋଧଟି 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମକୁ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥରେ ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଅନେକ ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଶିଶୁ ଗୃହରେ ଭୟାବହ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରେ ଏବଂ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 21 ର ଏକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ତୃତ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲେ ।

22. 2007 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 3 ତାରିଖର ଆଦେଶରେ ***ଶୀଲା ବାର୍ସେ II ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ***[2] ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା "ନିରାପଦ ହେପାଜତ" ପାଇଁ ସାରା ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦୀ ଥିବା ପରିତ୍ୟକ୍ତ କିମ୍ବା ନିରାଶ୍ରୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଜଡ଼ିତ ଥିଲା । ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଜାତୀୟ ନୀତିରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସ୍ତାବନା ରହିଛି:

> "ଦେଶର ପିଲାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପଦ । ସେମାନଙ୍କର ପୋଷଣ ଏବଂ ଦେଖାରଖା ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ । ଶିଶୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ମାନବ ସମ୍ବଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ଆମର ଜାତୀୟ ଯୋଜନାରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଆମର ପିଲାମାନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନାଗରିକ, ଶାରୀରିକ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ, ମାନସିକ ଭାବରେ ସତର୍କ ଏବଂ ନୈତିକ ଭାବରେ ସୁସ୍ଥ, ସମାଜ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ପ୍ରେରଣା ସହିତ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବେ । ବିକାଶ ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ସମାନ ସୁଯୋଗ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ, କାରଣ ଏହା ଅସମାନତା ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମର ବୃହତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବ ।"

23. କୋର୍ଟ ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି କୌଣସି ଶିଶୁ ଏକ ଜାତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି (ଜାତୀୟ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ), ତେବେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶିଶୁର ଯତ୍ନ ନେବା ରାଜ୍ୟର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ଆଇନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଏକ ଶିଶୁକୁ ଜେଲରେ ରଖାଯିବ ନାହିଁ । ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ କୌଣସି ସମୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଜେଲରେ ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସୁଧାର ଗୃହ କିମ୍ବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବାସ ସୁବିଧା ନାହିଁ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦୀ କରାଯିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

24. ଏହା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେଠାରେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବର୍ଗ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେଉଁମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ

---

[2] (1986) 3 SCC 632

ବିରୋଧରେ ମାମଲାର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ । ଅନ୍ୟ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଶିଶୁ ଅଧିନିୟମରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ । ***ଶୀଲା ବାର୍ସେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ*** ମାମଲାର ଆଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପରୋକ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖିତ ନିଜର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ ।

25. ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 2000 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ (ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ 'JJB') ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି (ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ 'CWC') ଖୁବ୍ କମ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କେତେକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ଏକାପ୍ରକାର ପିନ୍ଧିଥିବା କିମ୍ବା ସଶସ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ଥିବା କାରାଗାର ଭଳି ।

26. ପରବର୍ତ୍ତୀ କିଛି ଶୁଣାଣି ଏବଂ ତର୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ 14 ଫେବୃଆରୀ, 2011 ରେ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ (NCPCR) ଏବଂ 11 ଜୁଲାଇ, 2011 ରେ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'NALSA') କୁ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । 2011 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 19 ତାରିଖରେ ହୋଇଥିବା ଶୁଣାଣିରେ NALSA ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆମେ ଏହି ଉପସ୍ଥାପନା ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଚାର କରିବୁ ।

27. ଶୁଣାଣି ସମୟରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଇନ ସହିତ ବିବାଦରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଏହିପରି ପିଲାମାନଙ୍କର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପରିସଂଖ୍ୟାନର ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଏବଂ ଅନିଶ୍ଚିତତା ଉପରେ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହା ଆଇନଗତ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଗୃହ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କଷ୍ଟକର କରିଦେଇଥିଲା । ତେଣୁ ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଏବଂ NALSA ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ CWC ଏବଂ JJB କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଗଠିତ ହୋଇନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଭାଗ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା 2000 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ CWC ଏବଂ JJB ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ।

28. 19 ଅଗଷ୍ଟ, 2011 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ବିଦ୍ୟମାନ ସୁବିଧା ଉପରେ ତିନୋଟି ଭାଗରେ NALSA ଦ୍ୱାରା ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଏବଂ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ରିପୋର୍ଟ କରିବାରର ମାସ ଏବଂ ବର୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ 2011 ଥିଲା ।

---

[3] (1988) 4 SCC 226

29. ଯେତେବେଳେ 12 ଅକ୍ଟୋବର, 2011ରେ ଏହି ମାମଲାର ପୁନର୍ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟ 19 ଅଗଷ୍ଟ, 2011ରେ ପାରିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ ଏବଂ 2000 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 63 ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ଅତି କମରେ ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ଥିବା ଏବଂ କିଶୋର କିମ୍ବା ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଏବଂ ଅଭିମୁଖୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ରହିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଗୃହ ବିଭାଗ ଏବଂ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ତଥା କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ NALSAକୁ ଏପରି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଆବଶ୍ୟକ ତାଲିମ ଏବଂ ଅଭିମୁଖୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ।

30. 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମ 63ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଶିଶୁ ଏବଂ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବ୍ୟବହାରରେ ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ସହରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଗୃହ ବିଭାଗ ଏବଂ ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

31. ଯେତେବେଳେ 11 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2015ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଖଣ୍ଡପୀଠ ମାମଲାଟିକୁ ବିଚାର ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଭାରତ ସଂଘ 31 ଜୁଲାଇ, 2015 ଏବଂ 9 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2015ରେ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଏହି ସତ୍ୟପାଠଗୁଡ଼ିକର ପଠନରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଅଧିନିୟମ, 2000 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଗୃହ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇନଥିଲା । ଯେହେତୁ ଏହା ଏକ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଥିଲା (ଶିଶୁ ଚୋରାଚାଲାଣର ସମ୍ଭାବନା ସହିତ), ଭାରତ ସଂଘ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲାର ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ NGO ଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଗୃହଗୁଡିକ କିଛି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିନିୟମ, 2000 ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଭାରତ ସଂଘ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

32. ଏହାର ତୁରନ୍ତ ପରେ, JJ ଅଧିନିୟମ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 15 ଜାନୁଆରୀ, 2016 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । JJ ଅଧିନିୟମ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥିଲା କିନ୍ତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନର ଆଧାର ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇନଥିଲା ।

33. ତାଙ୍କର ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା 15 ଫେବୃଆରୀ, 2016 ରେ ଉପରୋକ୍ତ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ବିଭିନ୍ନ ଆଦେଶକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ଗମ୍ଭୀର ବିଚାର ଏବଂ ଯତ୍ନପୂର୍ବକ ବିଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା:

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
[ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମଦନ ବି. ଲୋକୁର]

1. ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତିର ଗଠନ ।

2. ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗର ଗଠନ ।

3. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ (JJBS) ପ୍ରତିଷ୍ଠା (ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, କେତେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକାଧିକ) ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ।

4. ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି (CWC) ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ।

5. ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ତାଲିମ ।

6. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ସେମାନଙ୍କର ତାଲିମ ଏବଂ ପୋଲିସ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପୁସ୍ତିକାକୁ ଅଦ୍ୟତନ କରିବା ।

7. ଆଇନ ସହାୟତା ଓକିଲ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

8. JJBS ଏବଂ CWCର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଚୟନ ।

9. JJB ଏବଂ CWC ଗୁଡ଼ିକର ମାନବ ସମ୍ବଳ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ଖାଲିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ କରିବା ।

10. ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍-ଲାଇନ୍ ତ୍ରୈମାସିକ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବା ।

11. ସାମାଜିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିବରଣୀର ମହତ୍ତ୍ୱ ।

12. ପ୍ରମୁଖ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟମାନେ କେବଳ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

13. ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପଞ୍ଜୀକରଣ ।

14. ସରକାର ପରିଚାଳିତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ।

15. କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ।

34. ଏହା ପରେ, 2016 ମସିହା ମେ ମାସ 9 ତାରିଖରେ ଏହି ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ହୋଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ବିଦ୍ୱାନ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ କହିଥିଲେ ଯେ MWCD ରେ ଅନ୍ ଲାଇନରେ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ଅପଡେଟ୍ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଶେଷ ହେବ ବୋଲି ସେ ଆଶା କରୁଥିଲେ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ JJBS ଏବଂ CWC ର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ପଦବୀରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ନାମ MWCDର ୱେବସାଇଟରେ ରଖାଯିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ

ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ସହଜ ହେବ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ସହାୟତା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ କହିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚନାକୁ ଅଦ୍ୟତନ କରିବା ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ ଅଦ୍ୟତନ ରଖିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସଂଘଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

35. NALSA ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହା ଆଇନ ସେବା ଓକିଲ ଏବଂ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତାଲିମ ମଡ୍ୟୁଲର ଏକ ନକଲ ନଥିରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ NALSA ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ପିଲାମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ନିୟମ, 2007 ଆଧାରରେ ମଡ୍ୟୁଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, NALSAଏହାର ଦକ୍ଷତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ପାଇଲଟ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିଚାଳନା କରିବ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ଥିବା ନୂତନ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ଆଣିବ ।

36. 22 ଅଗଷ୍ଟ, 2016ରେ ହୋଇଥିବା ଶୁଣାଣିରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟିଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ ସଂଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଉପରେ ଭାରତ ସଂଘଙ୍କୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା ।

37. 17 ଫେବୃଆରୀ, 2017 ରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପୁନର୍ବାର ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ MWCD ଦ୍ୱାରା ଅନଲାଇନ୍ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇଥିଲା, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ମନିଟରିଂ ଢାଞ୍ଚା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା କି ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସହଜରେ ପୂରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

38. ସଂଗୃହିତ ସୂଚନା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲୁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ (SCPCR) ରହିବା ଉଚିତ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ SCPCR ହେଉଛି ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 2005 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ଏକ ସଂସ୍ଥା, ଯେଉଁଥିରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13 ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ରହିଛି ।

39. 5 ଏପ୍ରିଲ, 2017 ଏବଂ 11 ଜୁଲାଇ, 2017ରେ ଆମେ SCPCR ଗୁଡ଼ିକର ସଂରଚନା ଏବଂ ଗଠନ ଉପରେ ଉପଲବ୍ଧ ସୂଚନା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥିଲୁ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟର ସାମଗ୍ରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପଦବୀ ଖାଲି ରହିଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଜରୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିଛି କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

40. ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, 15 ନଭେମ୍ବର, 2017 ରେ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠିରେ ଥିବା ରାଶି ବିଷୟରେ ଆମକୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ MWCDକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲୁ ।

41. କୌଣସି ନା କୌଣସି ରୂପରେ ନଥିରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏହି ସମସ୍ତ ସୂଚନା ସହିତ, ଆମେ 20 ନଭେମ୍ବର, 2017 ରେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନାକୁ ଶୁଣିଛୁ ଏବଂ ରାୟ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିଛୁ ।

42. ପିଲାମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ସମସ୍ୟା ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ଅଧିକାଂଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ଅନିୟମିତ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବା ପାଇଁ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମକଦ୍ଦମା ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରୁ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଘଟିଥିବା କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରିଛୁ । ଏହା ଭୁଲିଯିବା ସହଜ ଯେ ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କେବଳ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପାରରେ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ସ୍ୱର ନାହିଁ, ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ସେମାନେ ସମାଜର ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସଦସ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ଅସ୍ୱସ୍ତିକର ପରିସ୍ଥିତିରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି (ଅନ୍ତତଃ କହିବାକୁ ଗଲେ) ଏବଂ ଯାହାର ନ୍ୟାୟ ପାଇବା କମ୍ ଅଛି କିମ୍ବା ମୋଟେ ନାହିଁ ।

MWCD ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ସତ୍ୟପାଠ

43. ମାମଲାର ଅଗ୍ରଗତି ସମୟରେ, MWCD କିଛି ସ୍ଥିତି ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଥିଲା ।

44. 31 ଜୁଲାଇ, 2015 ରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ସତ୍ୟପାଠରେ MWCD ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଏକ ଅନଲାଇନ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ପଦ୍ଧତିର ସ୍ଥିତି ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସଂକ୍ଷେପରେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଫର୍ମାଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇବା ଏବଂ MWCD କୁ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଲଗଇନ୍ ID ଏବଂ ପାସୱାର୍ଡ ଦିଆଯାଇଛି । ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ, ଏହି ବିବରଣୀ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଗୃହ ଏବଂ ଶିଶୁ, ମୁକ୍ତ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ସଂସ୍ଥା, ଅଣ-ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଯତ୍ନ, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ସେବା ପ୍ରଦାନ ସଂରଚନା । ଏହା ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଗ୍ରଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରୟାସ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା JJ ଅଧିନିୟମକୁ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟା କାମଚଳା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଧିକ ସଂରଚିତ ହୋଇପାରିବ ।

45. MWCD 8 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2015ରେ ଆଉ ଏକ ସତ୍ୟପାଠ ଦାଖଲ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ସଫ୍ଟୱେରରେ ସୂଚନା ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ

ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁରୋଧକୁ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନୁପାଳନର ପରିମାଣ ବିଷୟରେ ଶପଥ ପତ୍ରରେ ଏକ ସଙ୍କେତ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।2014-15 ଅବଧି ପାଇଁ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅଧିକାଂଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଆବଶ୍ୟକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାବେଳେ 7 ଟି ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁପାଳନ କରିନଥିଲେ । 2015-16 ଅବଧି ପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ରାଜ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ । ଯେଉଁମାନେ କରିଥିଲେ ସେମାନେ ହେଲେ ଆସାମ, କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼, ଛତିଶଗଡ଼, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ମେଘାଳୟ, ମିଜୋରାମ, ନାଗାଲାଣ୍ଡ, ପଞ୍ଜାବ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ତ୍ରିପୁରା ।

46. ଏମ୍. ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ସି. ଡି. 4 ଡିସେମ୍ବର, 2015 ରେ ଏକ ସ୍ଥିତି ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ ତଥା ରାଜ୍ୟ ତଥା କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଶପଥ ପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସନ୍ତୋଷଜନକ ଥିଲା କାରଣ ଅନେକ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଗୁରୁତର ଅଭାବ ଥିଲା । 12 ଫେବୃଆରୀ, 2016ର ଆଉ ଏକ ଶପଥ ପତ୍ରରେ MWCD ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ଏବଂ ଏହା ଏହି ଯୋଜନାରେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରିଥିଲା ।

47. 2016 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ 29 ତାରିଖରେ MWCD ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ସତ୍ୟପାଠରେ 2015 ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ମାସ 15 ତାରିଖରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା 15ଟି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବାସ୍ତବ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

48. 2016 ମସିହା ମେ 3 ତାରିଖରେ MWCD ଏହାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସ୍ଥିତି ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା 15ଟି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ପଦ୍ଧତିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ପାଇଁ କିଛି ଡାଞ୍ଚା ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା ।

49. 11 ଜାନୁଆରୀ, 2017ର ସତ୍ୟପାଠରେ MWCD ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଯେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଏଥିରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉପକରଣର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖରାପ ସ୍ଥିତିରେ ଥିଲା । ବାସ୍ତବରେ, ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା MWCDକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇନଥିଲା ।

50. MWCD ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସତ୍ୟପାଠରେ ଏହା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଯେ 2017 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 26 ତାରିଖରେ ଏକ ଜାତୀୟ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସତ୍ୟପାଠ ପଢ଼ିବା ପରେ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ

ବୁଝାମଣାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ଘଟିଛି, କିନ୍ତୁ ଏବେବି ବହୁତ କିଛି କରିବାକୁ ବାକି ରହିଛି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଜାତୀୟ ପରାମର୍ଶର ବିବରଣୀ ନଥିରେ ରଖାଯାଇନାହିଁ ।

NALSA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଏବଂ ତଥ୍ୟ

51. ଯେତେଦୂର NALSA ବିଷୟରେ କୁହାଯାଏ, ଏହା ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ, 2000 ଅନୁଯାୟୀ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି ଏବଂ ଗୃହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏକ ତିନି-ଭାଗ ରିପୋର୍ଟ ନଥିରେ ରଖିଥିଲା । ଯଦିଓ NALSA ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ, ଯେହେତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯଥେଷ୍ଟ ପୁରୁଣା (ଅଗଷ୍ଟ 2011 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଥ୍ୟ ସହିତ), ସେଗୁଡ଼ିକୁ କୌଣସି ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇନାହିଁ ।

52. 20 ଜୁଲାଇ, 2015ରେ NALSA ଆଉ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ JJB ମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କେବଳ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶରେ 34,569ଟି ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି ଏବଂ ଛତିଶଗଡ଼ର ଦୁର୍ଗ ଜିଲ୍ଲାରେ 1883ଟି ତଦନ୍ତ ଜେଜେବି ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି । ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନେକ JJB ନିୟମିତ ଭାବରେ ବସି ନ ଥିଲେ ଏବଂ କେତେକ ସପ୍ତାହରେ ଥରେ କିମ୍ବା ଦୁଇଥର ବସିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ଏବଂ JJB ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯେଉଁମାନେ କେବଳ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

53. ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ମେ 2016 ରେ NALSA ଦ୍ୱାରା ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ତାଲିମ ପରିମାପର ମାନ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ସେବେଠାରୁ ଏହି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିମାପ ର ମାନକୁ NALSA ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଆମକୁ ଏହା ବୁଝିବାକୁ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଏହା ଏକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଭାବେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ଏବଂ ଲାଭଦାୟକ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନ

54. ଆବେଦନକାରୀ ନିଜ ତରଫରୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ସହ ବଞ୍ଚିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 10 ଏବଂ 25 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 2013 ଏବଂ 10 ମେ, 2016 ରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ କିଶୋର ନ୍ୟାୟର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ NALSA ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶର ପରିପୂରକ ।

ଆଲୋଚନା, ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସୁପାରିଶ

(i) ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ

55. ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଶିଶୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ, ଶିଶୁ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୁଇଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀତି ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଉଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯଥା NCPCR ଏବଂ SCPCR ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଏ । ସେହିଭଳି, JJ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ଦୁଇଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା, ଯଥା ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖାଯାଇଛି । ଆମ ମତରେ, ଯଦି ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି, ତେବେ ଶିଶୁ ଅଧିକାରର ମାନ୍ୟତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ବାସ୍ତବରେ ଆମ ଦେଶରେ ଏକ ବାସ୍ତବତା ହୋଇପାରେ ।

56. ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 2005 ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପାଇଁ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ NCPCR ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ SCPCR ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । NCPCRର ଗଠନ ବିଧାନର ଧାରା 3 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ SCPCR ର ସମାନ ଗଠନ ବିଧାନର ଧାରା 17 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> **"3.ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଗଠନ** - (1) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ଏକ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରିବେ ।
>
> (2) ଆୟୋଗ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ, ଯଥା:—
>
> (a) ଜଣେ ଅଧକ୍ଷ ଯିଏ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି; ଏବଂ
>
> (b) ଛଅ ଜଣ ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଅତି କମ୍ ରେ ଦୁଇ ଜଣ ମହିଳା ରହିବେ, ଯେଉଁମାନେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ସାମର୍ଥ୍ୟ, ସଚ୍ଚୋଟତା, ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ -
>
> (i) ଶିକ୍ଷା;
>
> (ii) ଶିଶୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଯତ୍ନ, କଲ୍ୟାଣ କିମ୍ବା ଶିଶୁ ବିକାଶ;

(iii) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କିମ୍ବା ଉପେକ୍ଷିତ କିମ୍ବା ଅବହେଳିତ ଶିଶୁ କିମ୍ବା ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ;

(iv) ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ କିମ୍ବା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଭୋଗୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ନିରାକରଣ;

(v) ଶିଶୁ ମନୋବିଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ସମାଜବିଜ୍ଞାନ; ଏବଂ

(vi) ଶିଶୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ I

(3) ଆୟୋଗଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହିବ I"

57. ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ, NCPCR ହେଉଛି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯେଉଁଥିରେ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ନିଜ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ରହିଛନ୍ତି I ତେଣୁ, ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ SCPCR ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ମତାମତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଜାତୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି I ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ, SCPCR ହେଉଛି ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା I ପିଲାମାନେ ମୂଳତଃ କେଉଁ ରାଜ୍ୟର ଅଟନ୍ତି, ତାହା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଇ ସେମାନେ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ପିଲାମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ, କାରଣ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ପିଲା ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରିପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ରହିଥାଇପାରିଥାନ୍ତି I

58. NCPCR ଏବଂ SCPCRର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟତଃ ସମାନ, କେବଳ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟଟି ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥାଏ I ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 2005ର ଧାରା 13 NCPCR ର କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଏହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"13. ଆୟୋଗର କାର୍ଯ୍ୟ - (1) ଆୟୋଗ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମସ୍ତ କିମ୍ବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ, ଯଥା:—

(a) ଶିଶୁ ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ସୁପାରିଶ କରିବା;

(b) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବଧାନରେ, ଯାହା ଆୟୋଗ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ, ସେହି ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ବିବରଣୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ;

(c) ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ତଦନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଏଭଳି ମାମଲାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଲାଗି ସୁପାରିଶ କରିବା;

(d) ଆତଙ୍କବାଦ, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହିଂସା, ଦଙ୍ଗା, ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ, ଘରୋଇ ହିଂସା, ଏଚ୍. ଆଇ. ଭି./ଏଡସ୍, ମାନବ ଚାଲାଣ, ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର, ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଏବଂ ଶୋଷଣ, କାମକ୍ରିୟା ପ୍ରଦର୍ଶକ ଏବଂ ବେଶ୍ୟାବୃତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ସମସ୍ତ କାରଣର ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ସୁପାରିଶ କରିବା;

(e) ସଙ୍କଟରେ ଥିବା ଶିଶୁ, ଅବହେଳିତ ଏବଂ ବଞ୍ଚିତ ଶିଶୁ, ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ଶିଶୁ, ନାବାଳକ, ପରିବାର ନଥିବା ଶିଶୁ ଏବଂ କଏଦୀଙ୍କ ସନ୍ତାନ ସହିତ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଜଡିତ ବିଷୟଗୁଡିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବେ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ସୁପାରିଶ କରିବେ;

(f) ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଉପକରଣ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଉପରେ ବିଦ୍ୟମାନ ନୀତି, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନିୟମିତ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିବା;

(g) ଶିଶୁ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗବେଷଣା କରିବା ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା; (h) ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସାକ୍ଷରତାର ପ୍ରସାର କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକାଶନ, ଗଣମାଧ୍ୟମ, ଆଲୋଚନାଚକ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ମାଧ୍ୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଅଧିକାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା;

(i) କୌଣସି ସାମାଜିକ ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମେତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା କୌଣସି କିଶୋର ହେପାଜତ ଗୃହ କିମ୍ବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାସସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଯାଞ୍ଚ କରିବା କିମ୍ବା ଯାଞ୍ଚ କରାଇବା; ଯେଉଁଠାରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା, ସଂସ୍କାର କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଟକ ରଖାଯାଇଛି କିମ୍ବା ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ପ୍ରତିକାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା;

(j) ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ ଏବଂ ନିଜଆଡୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ନେବା -

(i) ଶିଶୁ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବା;

(ii) ପିଲାମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ନକରିବା;

(iii) ପିଲାମାନଙ୍କ ଅସୁବିଧାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ତଥା ଏଭଳି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନୀତିଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା କିମ୍ବା ଏଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉପୁଜିଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଉଠାଇବା; ଏବଂ

(k) ଶିଶୁ ଅଧିକାରର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଏହା ବିବେଚନା କରୁଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ।

(2) କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ଆୟୋଗ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ଅଧୀନରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଗଠିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆୟୋଗଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ଉପରେ ଆୟୋଗ ତଦନ୍ତ କରିବେ ନାହିଁ ।"

59. ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଉଭୟ NCPCR ଏବଂ SCPCR ର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିରେ ଅନେକ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଆମକୁ ବୁଝାଇଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଉଭୟ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟାପକ ନୀତିଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଉ ନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିଶେଷ କରି SCPCR ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଅନେକ ମାସ ଧରି ଖାଲି ପଦବୀ ପୂରଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ, SCPCR ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଖାଲି ପଦବୀ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼କୁ ଏକ ପରମାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ NCPCR ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।[4] ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏକ ସମୟରେ, NCPCR ର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ପଦବୀ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ମାସ ଧରି ପୂରଣ ହୋଇ ନଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଏହି ପଦବୀ ଶେଷରେ ପୂରଣ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଆମକୁ ଏହା କହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ NCPCR ଏବଂ SCPCR ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବା ପଦବୀ ପୂରଣ କରୁନାହାନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାରର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ରହିବ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନେକ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନହୋଇ ରହିବ କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସ୍ୱଳ୍ପ ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ରହିବ ।

60. ଆମେ ଆଶା ଏବଂ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ଯେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରରେ ଯେଉଁମାନେ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ କ୍ଷମତାରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ପାଳନ

---

[4] ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଆୟୋଗ ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, 9 ଏପ୍ରିଲ, 2013 ରେ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଏବଂ MANU/PH/0599/2013 ଭାବରେ ସୂଚିତ

କରିବାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତି ଯେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ NCPCR ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ SCPCR ପ୍ରକୃତରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ।

(ii) ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍

61. ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥାରେ କାହାକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ କେବଳ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ଏବଂ ନାଗରିକ ସମାଜର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଏକ ସହଜ ଉପାୟ ବାହାର କରିଛନ୍ତି । ଆମ ମତରେ, ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ ଉପରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପୋଲିସ ଏବଂ ଏନଜିଓ ସମେତ ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାର ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ସାମିଲ ହୋଇପାରିବେ ।

62. ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଷ୍ଠୀର କାର୍ଯ୍ୟ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ପିଲାମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀ, 2016 ର ନିୟମ 84 ଏବଂ ନିୟମ 85 ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । [ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆମେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲେଖ କରୁନାହୁଁ] । କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିବିଧ, ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ କୌଶଳ ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

63. JJ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ NCPCR ଏବଂ SCPCR ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତିଗୁଡିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ, JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 106 ଏକ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଏକ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 106 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> "**106. ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍** ----ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ଏକ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ଗଠନ କରିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ସେହି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ରହିବେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ପିଲାମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅଧିସୂଚନା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଏବଂ ଅଣ-ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା ସହିତ ଏହି ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶିଶୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାମଲା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।"

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରା ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
[ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମଦନ ବି. ଲୋକୁର]

64. ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁଧ୍ୟାନ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟର ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି JJ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଉଛି, ପିଲାମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ତଥା ଏନଜିଓ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏନଜିଓ ମାଧ୍ୟମରେ ନାଗରିକ ସମାଜର ଯୋଗଦାନ ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ସମୟ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ସହାୟତା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

65. ଯଦି ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥା ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ଢଙ୍ଗରେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତି, ତେବେ JJ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଆଉ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଆମକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ କିମ୍ବା ଯେଉଁ ଉପାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆଶା କରାଯାଏ ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନାହିଁ ଏବଂ ଅନେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ଗଠନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ସମସ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

(iii) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟି

66. JJB ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଆମକୁ ବୁଝାଇଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଅଧିକାଂଶ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏବେ JJB ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ଏବେ ସମୟ ଆସିଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ JJB ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏକ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇପାରେ, ଯେପରିକି ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶର କିଛି ଜିଲ୍ଲା ଯେଉଁଠାରେ ହୁଏତ କୌଣସି ବାଳ ଅପରାଧ ନାହିଁ କିମ୍ବା, ଏପରି କିଛି ଜିଲ୍ଲା ଥାଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ତଦନ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ କମ୍ ଥାଏ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ JJB ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏହାର ବୈଠକ ସ୍ଥିର କରିପାରିବ । ସେହିପରି, ଯଦି କିଛି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଛି ଯେଉଁଠାରେ ବିଚାରାଧୀନ ତଦନ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ କମ୍, ତେବେ ଏକ 'ସର୍କିଟ୍ JJB' ବିଚାର କରାଯାଇ-ପାରେ ।

67. ଆମକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ କିଛି ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ JJBର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

"4. କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ :- 1. XXX XXX XXX

2. ଏକ ପରିଷଦ ଜଣେ ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଜଣେ ନ୍ୟାୟିକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ, ଯିଏ କି ମୁଖ୍ୟ ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟିକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ (ଏହା ପରେ ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ନୁହନ୍ତି ଏବଂ ଅତି କମରେ ତିନି ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଦୁଇ ଜଣ ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ଚୟନ ହେବେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅତି କମରେ ଜଣେ ମହିଳା ହେବେ, ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଗଠନ କରିବେ ଏବଂ ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖଣ୍ଡପୀଠର ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (1974 ର 2) ଦ୍ୱାରା ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କିମ୍ବା ଯଥାସ୍ଥିତି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ନ୍ୟାୟିକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ରହିବ ।

3. କୌଣସି ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ବୋର୍ଡର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଅତିକମରେ ସାତ ବର୍ଷ ଧରି ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଜଡିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା କଲ୍ୟାଣମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବରେ ଜଡିତ ନାହାଁନ୍ତି କିମ୍ବା ଶିଶୁ ମନୋବିଜ୍ଞାନ, ମନୋଚିକିତ୍ସା, ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ଆଇନରେ ଡିଗ୍ରୀ ସହିତ ବୃତ୍ତିଗତ ଅଭ୍ୟାସ କରିନାହାଁନ୍ତି ।

4. XXX XXX XXX

5. ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ନିଯୁକ୍ତିର 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଯତ୍ନ, ସୁରକ୍ଷା, ପୁନର୍ବାସ, ଆଇନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ବୋର୍ଡର ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମେତ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

6. ଏବଂ 7. XXX XXX XXX ।"

68. JJB ର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ଚୟନ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 87 ସହିତ ପଠିତ ନିୟମ 88 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଏକ ଗମ୍ଭୀର ବିଷୟ, ଯେହେତୁ ସେମାନେ JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା - ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ବୃତ୍ତିଗତ -ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ଆହୁରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହା ତର୍ଜମା କରାଯାଏ ଯେ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଧାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ । ତେବେ, JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7ର ଉପଧାରା (3) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ବିନା ତଦନ୍ତର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଯେ ସେମାନେ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଏବଂ ଏହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦାନ ଦେବେ ।

69. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ତଥା ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ତାଲିମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏହା ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 89 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ଅବଧି ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ, ଏବଂ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ୍ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏବଂ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ପ୍ରକୃତି କିଛି ମାତ୍ରାରେ କାମଚଳା ଏବଂ ଅସଂଗଠିତ । ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ (ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଫୁର୍ତ୍ତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ)ର ଅଭାବ ତଦନ୍ତର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସମାଧାନ ଏବଂ JJB ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଆଇନ ସହିତ ସଂଘର୍ଷରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃସମାବେଶ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ । କେବଳ ଆଇନ ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସଚେତନତା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନୁହେଁ, ବରଂ JJB ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା, ମାମଲା ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଆଇନ ସହିତ ସଂଘର୍ଷରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକ ପାଇଁ JJB ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ଏବଂ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆମକୁ ଲାଗୁଛି ଯେ JJB ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ଏହି ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଚିନ୍ତା କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ହୁଏତ ଏହି କାରଣରୁ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ବହୁତ ସଂଖ୍ୟାରେ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ତାଲିକାର ଶୀର୍ଷରେ ଅଛି ।

70. ଜେଜେବିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ବିଷୟରେ, ***ନାଇସୁଲ ଖାତୁନ ବନାମ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ***[5] ମାମଲାରେ ଗୌହାଟି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଉଚିତ ।

> "ଏହି ମାମଲାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଚିନ୍ତାଜନକ ଦିଗ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପରିଷଦ ପ୍ରକୃତରେ ନାବାଳକଙ୍କ ମାମଲା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବସି ନଥିଲା କିମ୍ବା ଏକାଠି ହୋଇ ନଥିଲା । ଆମେ ଏହା କହୁଛୁ କାରଣ ମୂଳ ମାମଲା ନଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛୁ ଯେ ଜାମିନ ମନା କରୁଥିବା ଆଦେଶପତ୍ର ସହିତ ଏହି ମାମଲାରେ ପାରିତ ସମସ୍ତ ଆଦେଶପତ୍ର, କେବଳ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପରିଷଦର ମୁଖ୍ୟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ଜାମିନ ପାଇଁ ନାବାଳକଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ବୋର୍ଡର ଦୁଇ ସମାଜସେବୀ ସଦସ୍ୟ କେବେ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିବାର କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ । ଏହା ବହୁତ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ କାରଣ ବିବେକର ପ୍ରୟୋଗ କେବଳ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୁହେଁ, କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।"

71. ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ତଥା NALSA ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନ ସୂଚିତ କରେ ଯେ JJB ଗୁଡ଼ିକର ଦୈନିକ ବୈଠକ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ, ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ JJB ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଅନୁସନ୍ଧାନର ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ, କିନ୍ତୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଯଦି ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, ତେବେ ଦୈନିକ ଭିତ୍ତିରେ ବସିବା JJBର ଦାୟିତ୍ୱ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା JJ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ ହେବ । ଯଦି ଏକ ତଦନ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ

---

[5] 2011 Cri LJ 326 = 2010 SCC Online Gau 225

ପାଇଁ ବିଚାରାଧୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ରହେ, ତେବେ ଏହା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ - ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନର ସମାଧାନରେ ବିଳମ୍ବ ଦ୍ୱାରା କେହି ଉପକୃତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିପାରିବା ଯେ, ଯେଉଁଠି ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଛି, ସେଠାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୋଟିଏରୁ ଅଧିକ JJB ଗଠନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଦିଲ୍ଲୀରେ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସର୍ବାଧିକ ତିନୋଟି JJB କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥାଏ ଏବଂ ଏହା ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା କାରଣରୁ । ଗୋଟିଏ ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକାଧିକ JJB ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଆକଳନ କରିବା ପରେ ଅନ୍ୟ କିଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇପାରିବ ।

72. ଶୁଣାଣି ସମୟରେ, ଜେଜେବିଗୁଡ଼ିକରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଧ୍ୟୟନର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆମେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଥିଲୁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଖରାପ ଥିଲା ଏବଂ ଆମକୁ କେବଳ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ଏକ JJB ବାସ୍ତବରେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱଭାବର ଅଟେ, ଯଦିଓ ଏହା କୌଣସି ମାମଲା ପରିଚାଳନା କରେ ନାହିଁ, ବରଂ କେବଳ ଏକ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା କରେ । ତଥାପି, ଏକ ଦକ୍ଷ ଢଙ୍ଗରେ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଆବଶ୍ୟକ । JJB ର ଅନେକ ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଉପଯୁକ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା JJB, ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହର ଅଧିକାରୀମାନେ, ପୋଲିସ, ଆଇନ ସହ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥିବା ନାବାଳକ ଏବଂ ସେହି ନାବାଳକଙ୍କ ପିତାମାତା ଏବଂ ପୁଲିସ ତଥା ଆଇନ ସହ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଓକିଲ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବୀ ସମନ୍ୱୟ ରହିବ । ଯଦି JJB ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି, ତେବେ ଏହି ପ୍ରଶାସନିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ JJB ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ସାଧାରଣ ବିବୃତ୍ତି, ଯଦିଓ ସମ୍ଭବତଃ ସଠିକ୍, JJB ସମ୍ମୁଖରେ ତଦନ୍ତରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିବା ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିଚାର କରି ନା ଏଠାରେ ନା ସେଠାରେ ରହିଛି ।

73. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ନାବାଳକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ଗୁଣାତ୍ମକ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କର ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହା ଏପରି ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ନିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯଦି କୌଣସି ଶିଶୁକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ନଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା ତା'ର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ, ଅଧିକତଃ ଯଦି ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ଶିଶୁକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୃହରେ ରଖାଯାଏ । ନିଜ ପକ୍ଷରୁ, NALSA ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ତାଲିମ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକରଣ ପୁସ୍ତିକା ବାହାର କରିଛି ଏବଂ ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛୁ ଯେ ଏହା କେବଳ ଆଇନଗତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ହେବ ।

ସେହିପରି, ଓକିଲ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସଚେତନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ JJ ଆଇନର ପ୍ରାଥମିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସେମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ, ଯାହା ହେଉଛି ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକକୁ ସମାଜରେ ପୁନଃସଂଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ସେହି ନାବାଳକକୁ ପୁନର୍ବାସ କରିବା ।

74. ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳନା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକାକୁ ଅଣଦେଖା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଆମେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ସଠିକ୍ ସାମାଜିକ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଅଣଦେଖା କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 64 ରେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ନିମ୍ନରେ ଲେଖାଯାଇଛି:

> **"64. ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ** - (1) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13 ର ଉପ-ଧାରା (1) ର ଖଣ୍ଡ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ପୋଲିସ କିମ୍ବା ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ, ବୋର୍ଡରୁ କୌଣସି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଆଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି, ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରୁଥିବା ପିଲାର ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ଫର୍ମ 6 ରେ ଏକ ସାମାଜିକ ତଦନ୍ତ ବିବରଣୀ ବୋର୍ଡକୁ ଦାଖଲ କରିବେ ।
>
> (2) ସାମାଜିକ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ବିପଦର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଉଚିତ, ଯେଉଁଥିରେ ପଡ଼ୋଶୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚୋରା ଚାଲାଣକାରୀ କିମ୍ବା ଦୁର୍ବ୍ୟବହାରକାରୀ, ବୟସ୍କ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ, ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକାରୀ, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଏବଂ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧତା, ବୟସ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଆଚରଣର ପ୍ରକାଶ, ସୂଚନା ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ପରି ଦୁର୍ବଳତାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆଲୋକିତ କରୁଥିବା କାରକଗୁଡିକ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ପ୍ରଶମିତ କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
>
> (3) ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବେ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବେ:
>
> (i) ଫର୍ମ 6 ରେ ଶିଶୁର ସାମାଜିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା;
>
> (ii) ବୋର୍ଡ ଏବଂ ଶିଶୁ ନ୍ୟାୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବା;
>
> (iii) ଶିଶୁର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବା ଏବଂ ସଂସ୍ଥାଗତ ଜୀବନରେ ସେମାନଙ୍କ ଅସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବିଲା କରିବା;

(iv) ଅଭିମୁଖୀକରଣ, ତଦାରଖ, ଶିକ୍ଷା, ଧନ୍ଦାମୂଳକ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା;

(v) ଶିଶୁ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗ ଏବଂ ବୁଝାମଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା;

(vi) ପରିବାର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ କରିବାରେ ଶିଶୁକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(vii) ମୁକ୍ତିଲାଭ ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ ପିଲାକୁ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଯାହା ମୁକ୍ତି ପରେ ପିଲାକୁ ଭାବପ୍ରବଣ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବ;

(viii) ସାମାଜିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିବରଣୀ, ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା;

(ix) ଶିଶୁମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପୁନଃସମାବେଶକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ କର୍ମୀ ଏବଂ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନୁସରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;

(x) ପିଲାଙ୍କ ମୁକ୍ତି ପରେ ନିୟମିତ ଅନୁସରଣ, ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପ୍ରଦାନ, ସେମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତକୁ ଫେରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଏବଂ ସହଜ କରିବା;

(xi) ଶିଶୁ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯତ୍ନ ଯୋଜନା ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;

(xii) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯତ୍ନ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ପରୀକ୍ଷାରେ ରଖାଯାଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ତଦାରଖ କରିବା;

(xiii) ତାଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଥିବା ଶିଶୁର ବାସଭବନକୁ ନିୟମିତ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ଏବଂ ଏପରି ପିଲା ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ନିଯୁକ୍ତି ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ନିୟମିତ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ଏବଂ ଫର୍ମ 10 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିବା;

(xiv) ବୋର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୃହ, ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଯଥାସ୍ଥିତି ଯଥାର୍ଥ ସୁବିଧା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ଭବ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାଥ ଦେବା;

(xv) ସମୟ ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷା ବଦଳରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରଗତି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ଏବଂ ମାନସିକ-ସାମାଜିକ ସମେତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ତାହାକୁ ଶିଶୁ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଇବା;

(xvi) ଶିଶୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଏକ ତଦାରଖ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବା କରିବା;

(xvii) ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପରିଦର୍ଶନ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମାଜିକ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅନୁସରଣ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ତଦାରଖ ରିପୋର୍ଟ ଭଳି ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୈନିକ ବିବରଣୀ କିମ୍ବା ରେଜିଷ୍ଟର ରଖିବା;

(xviii) ଶିଶୁମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପୁନଃସମାବେଶକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ସେବାର ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା; ଏବଂ

(xix) ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଯାହା ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।"

75. ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପଠନରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ଆଇନ ସହିତ ସଂଘର୍ଷରେ ଥିବା ଜଣେ ନାବାଳକଙ୍କୁ JJB ସମ୍ମୁଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ଶୁଣାଣି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ଏବଂ ତଦନ୍ତ ଏପରି ଭାବରେ କରାଯିବାରେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ଯାହା ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯତ୍ନ ଯୋଜନା ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରେ ଏବଂ ଏଥିରେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ।

76. ପୁଣି ଥରେ, ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତାଲିମ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଏବଂ ସଚେତନତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ତାଲିମ ଢାଞ୍ଚା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି NALSA ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଗଦାନ ଦେଇଛି । ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ MWCD ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ NALSA ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶିତ ଧାରାରେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦିଆଯିବା ସହିତ ବୟସ୍କ ଶିକ୍ଷା କୌଶଳ, ତାଲିମ ପଦ୍ଧତି, ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଣାଳୀର ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ସମୟକ୍ରମେ ଉନ୍ନତି ଅଣାଯିବ ।

77. ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନ ଏବଂ JJBS ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆମର ମତାମତ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ CWC ପାଇଁ ସମାନ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ତଥାପି, ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ପାଇଁ CWC କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ସର୍ବଦା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ - ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲା ଆଧାରରେ ଏବଂ କେବଳ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ CWC କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟମିତ୍ର ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରିବ, ଯଦି ଆବଶ୍ୟକତା ଉପୁଜେ ।

78. ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଆମକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କମିଟିଗୁଡ଼ିକୁ କେତେକ ସମୟରେ 'ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ସଂସ୍ଥା' ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ

ବେତନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ସେମାନେ ଅତି ନିମ୍ନମାନର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁବିଧା ଥିବା ଅଟ୍ଟାଳିକାଗୁଡ଼ିକରେ ବସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । JJ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ଏହା ଏକ ଦୁଃଖଦ ମନ୍ତବ୍ୟ, ଯାହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ରହିଛି, ଯେଉଁମାନେ ପରିସ୍ଥିତିର ପ୍ରତିକାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(iv) ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗ

79. JJB ଏବଂ CWC ଉଭୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଯୁକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ MWCD ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଶପଥପତ୍ର ଏବଂ ଦାଖଲରୁ ଆମେ ଏହା ଜାଣି ନିରୁତ୍ସାହିତ ଯେ JJB ଏବଂ CWC ସହିତ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଉପକରଣ ଗୁଡ଼ିକର ତୀବ୍ର ଅଭାବ ରହିଛି । କେବଳ JJBS ଏବଂ CWC ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ନିଖୋଜ ପିଲାମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଠାବ କରିବା, ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିଳ୍ପରେ କାମ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର, ଚାଲାଣ ହୋଇଥିବା ପିଲା, ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଛାଡି ଯାଉଥିବା ପିଲା, ଶିଶୁ ଯୌନ ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ସମୟ ସମୟରେ ଉପୁଜୁଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହା ସର୍ବଜନବିଦିତ ଯେ ଆମ ଦେଶ ହେଉଛି ଏକ ବୈଷୟିକ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଯଦି ଆମେ ଆମ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମ୍ବଳର ସୁବିଧା ଉଠାଇବାରେ ଅସମର୍ଥ ହେବା ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ସୁବିଧାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବୁ ନାହିଁ, ତେବେ ଏକ ବୈଷୟିକ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଭାବରେ ଆମର ସ୍ଥିତି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଯିବ ଏବଂ କେବଳ କାଗଜ ଉପରେ ରହିଯିବ । ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ, ତାହା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ମାଧ୍ୟମରେ ସହଜରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ସମ୍ବଳର ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିଚାଳନାରେ ବହୁତ ସହାୟକ ହେବ ଏବଂ MWCD ଏବଂ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟମାନେ ଏହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁବିଧା ଉଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

80. ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଉପକରଣର ବ୍ୟବହାର JJBS ଏବଂ CWC ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶାସନିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏକ ବିଶାଳ ଅବଦାନ ରଖିବ । ଉଭୟ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସ୍ୱଷ୍ଟ କାରଣ ପାଇଁ JJB ଏବଂ CWC କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଏବଂ ହାର୍ଡୱେର୍ ଯୋଗାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ତେଲେଙ୍ଗାନା ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିନବ ପଦକ୍ଷେପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହିପରି, ଆଭାସୀର ବ୍ୟବହାରକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରାଯାଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଅସୁବିଧା ପାଇଁ ଆଭାସୀ ସୁବିଧାର ବ୍ୟବହାର ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ।

81. ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ବ୍ୟବହାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏକ ଅନଲାଇନ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ପଦ୍ଧତି ଆଣିବା ପାଇଁ MWCD କୁ ପ୍ରଶଂସା କରାଯିବା ଉଚିତ । ବିଦ୍ୱାନ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଆମକୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅନଲାଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାମ କରୁଛି, ଯଦିଓ ସମୟ ବିତିବା ସହିତ ଏହାକୁ ସମୟ ସମୟରେ ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସୂଚନା ଅଦ୍ୟତନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗ ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ । MWCD ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଉପରେ ବିଜ୍ଞାପିତ ଏକ ଶପଥପତ୍ରରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2014-15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସୂଚନା ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ 2015-16 ଅବଧି ପାଇଁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ସୂଚନାକୁ ଅଦ୍ୟତନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷ ଯୋଜନା ହୋଇପାରିବ, ଯାହା ଶେଷରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ଦିଗରେ ବାଟ କଢ଼ାଇବ । ଆମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବା ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତି ତ୍ରୈମାସିକରେ ଥରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସ୍ତରୀୟ ତଦାରଖ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସୂଚନା ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହା ଏକ କଷ୍ଟକର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

(v) ପୁଲିସର ଭୂମିକା

82. JJ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶୀଦାର ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ ।JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 107 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଣେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'CWPO') ଏବଂ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'SJPU') ନିଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି । SJPU ରେ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଦୁଇଜଣ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମହିଳା ହେବେ । ନିଯୁକ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ରହିଛି । JJ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 107 ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> **"107. ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍** -1. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ, ପୋଲିସ୍, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ପିଲାମାନଙ୍କୁ କେବଳ ପୀଡ଼ିତ କିମ୍ବା ଅପରାଧୀ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଦକ୍ଷତା, ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଏବଂ ଅଭିମୁଖୀକରଣ ସହିତ ଅତିକମ୍ ରେ ସହକାରୀ ସବ୍-ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ପାହ୍ୟାର ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ନାମିତ କରାଯାଇପାରେ ।
>
> 2. ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ପୋଲିସର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ସମନ୍ୱୟ ପାଇଁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ସହରରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍ ଗଠନ କରିବେ, ଯାହାର ନେତୃତ୍ୱ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ କରିବେ ଯାହାଙ୍କ ପଦବୀ ଜଣେ ଉପଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ପାହ୍ୟାରୁ କମ୍ ହୋଇନଥିବ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହୋଇଥିବ ଏବଂ ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ପୋଲିସ

ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଦୁଇଜଣ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହେବ, ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମହିଳା ହେବେ ।

3. ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟର ସମସ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ବିଶେଷକରି ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ସମୟରେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

4. ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ରେଳବାଇ ପୋଲିସ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।"

୪3. ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଆମକୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ CWPO ମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ SJPU ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱଗୁଡିକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣତଃ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ ୪6 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଆମକୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ବୁଝାଇବାକୁ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ CWPO ଏବଂ SJPU ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ତାଲିମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକଶିତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ କେବଳ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବରେ ଏବଂ କେବଳ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି । ଯେହେତୁ CWPOS ଏବଂ SJPU ମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଗଠିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଆମ ମତରେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଯେ, ପୋଲିସ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଜାତୀୟ ପୋଲିସ ଏକାଡେମୀ, ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି CWPO ଏବଂ SJPU ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆମେ ଟିପ୍ପଣୀ କରିପାରିବା ଯେ NALSA ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରେ ସଂଲଗ୍ନ କିଶୋର/ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଏହା ପୋଲିସ୍ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାର ଏବଂ ପୋଲିସ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇପାରେ ।

୪4. ***ଦ ମ୍ୟାଟର୍ ଅଫ୍ ଲେଟର୍ ଅଫ୍ ସନତ୍ କୁମାର ସିହ୍ନା (ମୁଖ୍ୟ ସଂଯୋଜକ), ବାଲ ସଖା ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ, ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ, ବିହାର ସରକାରଙ୍କ ଜରିଆରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ***[6] ମାମଲାରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗରୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରାଯାଇପାରିବ । ସେହି ମାମଲାରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟିକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତି ହେବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନରୁ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତକୁ ଯିବା ସମୟରେ ଏକାପରି ପିନ୍ଧିଥିବା ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଏକ ପିଲାକୁ ହାତକଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଅଧିନିୟମ, 2000ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବିପରୀତରେ ଶିଶୁର ପରିଚୟ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ,

[6] MANU/BH/0384/2008

ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗୁରୁତ୍ୱର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଆଦୌ ଘଟିବା ଉଚିତ୍ ନଥିଲା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ ଏବଂ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ଏଡାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

୪୫. ସାଧାରଣତଃ ପୋଲିସ ସମ୍ପର୍କରେ, ଏହା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନୀତି ଯୋଗୁଁ, ପ୍ରାୟତଃ ଏପରି ହୁଏ ଯେ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କର ତାଲିମ ସମାପ୍ତ କରିବା ପରେ ସେହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗକୁ ବଦଳି କରାଯାଏ । ଏହା ପ୍ରୟାସର ଅପଚୟ ଏବଂ ବଦଳି ଯୋଗୁଁ ଉପୁଜୁଥିବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନର ଏକ ଉପାୟ ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ରାଜ୍ୟର ବରିଷ୍ଠ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ନିୟମିତ ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିଚାଳନା କରିବା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସେବାକୁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

୪୬. ସେହିଭଳି, ପିଲାମାନଙ୍କ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ରେଳବାଇ ପୋଲିସକୁ ସାମିଲ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ସୂଚନା କିମ୍ବା ତଥ୍ୟ ଆଗକୁ ଆସିନାହିଁ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏହି ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ ଭାରତ ସରକାର ରେଳବାଇ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ଜରୁରୀତାର ସହିତ ବିଚାର କରିବେ । ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପଳାତକ ଶିଶୁ ଏବଂ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରୁଥିବା ପିଲାମାନେ ରେଳ ଷ୍ଟେସନରେ (ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ) ଅଳିଆ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରୁଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟଥା, ଏପରି ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ନିଶା ସେବନ ରହିଛି । ବିଶେଷ କରି ଏହିପରି ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ନାବାଳକ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଶା ନିବାରଣ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(vi) ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

୪୭. ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ କିଛି କହିବାର ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଭଙ୍ଗା କୋଠାରେ ରହିଛନ୍ତି ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ମାତ୍ରାକ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଆରାମଦାୟକ ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ କଷ୍ଟକର । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସେମାନେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ରଖି କୌଣସି ଦାନ କରୁନାହାନ୍ତି - ସେମାନେ କେବଳ ସେମାନଙ୍କର ବୈଧାନିକ ଏବଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଆକଳନ କରିବାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି, ଭିତ୍ତିଭୂମି ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ପିଲାମାନେ ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ରୁହନ୍ତି, କାରଣ ସେମାନେ ଚାହୁଁଥିବାରୁ ନୁହେଁ ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ

ଅଧିକାଂଶ ପିଲା ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ସମାଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଏବଂ ଆରାମ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଯତ୍ନର ସର୍ବନିମ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ ପାଳନ କରିବା । ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀରେ ଉନ୍ନତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ରହିଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଏହି ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିଛି ରାଜ୍ୟ ପରିଚାଳିତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଅବସ୍ଥାକୁ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ***ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ*** (ଉପରୋକ୍ତ) ଉପରେ ଅଦାଲତରେ ଦେଇଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବୋତ୍ତମ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

> "...... ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହର ଖରାପ ଅବସ୍ଥା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ସୋନିପତରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହରେ ଦୁଇଟି ବାରାକ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ କାନ୍ଥ ସହିତ ଏକ ସମ୍ମୁଖ ପାର୍ଶ୍ୱ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଥିଲା ।ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରଟି ଜେଲ୍ ଦ୍ୱାର ଭଳି ଥିଲା । ଏହି ଗୃହରେ କିଶୋରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମନୋରଞ୍ଜନ ସୁବିଧା କିମ୍ବା ଖେଳପଡ଼ିଆର କୌଣସି ଉତ୍ସ ନଥିଲା । ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଅବରୋଧ ହେତୁ ପ୍ରାଙ୍ଗଣଟି ପାଣିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରାଙ୍ଗଣ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ନିବାସ ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନଥିଲା । ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । ଶୌଚାଳୟ ଏବଂ ରୋଷେଇ ଘର ମଧ୍ୟ ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହଟି ଜଣେ ଏକମାତ୍ର ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା, ଯିଏ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସହିତ, ଗୃହର ସାମଗ୍ରିକ ପ୍ରଶାସନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ, ପିଲାମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉନଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ଏକ କାରାଗାର ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଖରାପ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । ହୋଶିୟାରପୁର (ପଞ୍ଜାବ) ରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଗୃହ ପ୍ରାୟ ସମାନ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଭଲ ନଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା...."

୪୪. ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା (ଉଭୟ ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ) ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୁଷ୍ଟିସାଧନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଭଳି ଅତିରିକ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଇଛି । ଶିଶୁ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଆୟୋଗ ଅଧିନିୟମ, 2005 ଏବଂ JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ବିଶାଳ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଙ୍କୋଚତାର ସହ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରାଙ୍କ ଭଳି ସମ୍ପୃକ୍ତ ନାଗରିକମାନେ କେବଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ତ୍ରୁଟି ଏବଂ ଦୋଷ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଆଶା କରିପାରିବେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ । କିନ୍ତୁ, ଏପରି ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଏକ ନିରନ୍ତର ପରମାଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଭାବରେ ବାଧ୍ୟ, ଯାହା ମୂଳତଃ କାର୍ଯ୍ୟପାଳିକାର ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ । ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟପାଳିକା ନିରନ୍ତର

କଠୋରତା ସହିତ ସଂସଦର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅଣଦେଖା କରେ, ତେବେ ଏହା କେବଳ ଆମ ଦେଶର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହେବ ।

୫୨. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଆମେ ଏହା ଯୋଡିପାରିବା ଯେ MWCD ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ଏବଂ ଏନଜିଓ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ JJ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରୟାସ କରିଛି । ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଯେ କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନରୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରତି କିଛି ପ୍ରତିରୋଧ ଆସିଛି, ଯେପରି ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଆମକୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଆଇନଟି ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଇନ ପୁସ୍ତକରେ ଅଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହି ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅସହଜ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଯତ୍ନର ସର୍ବନିମ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ ବଜାୟ ରଖିବା ଏବଂ ସେହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଭଲ ଯତ୍ନ ନେବା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ଜନହିତକର ଅଟେ । ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିବା ଯେ ବେଳେବେଳେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରୁ ମାନବ ଚାଲାଣ ଏବଂ ଶିଶୁ ଯୌନ ନିର୍ଯାତନାର ଅଭିଯୋଗ ଆସିଥାଏ, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଅସତ୍ୟ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏପରି ଲଜ୍ଜାଜନକ ଅଭିଯୋଗକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ MWCD ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ, ପରିଚାଳନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ତଦାରଖ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

90. ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ, ବୟସ ଅନୁସାରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପୃଥକୀକରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସେଠାରେ ଅପରାଧର ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ଆଧାର କରି ପୃଥକୀକରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଯୌନ ନିର୍ଯାତନା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ହିଂସାର ସମ୍ଭାବନା ଦୂର ହୋଇପାରିବ । ଏହା ସହିତ, ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦରେ ଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସମାଜରେ ପୁନଃସଂଯୋଜିତ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟଧାରାରେ ସାମିଲ କରି ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବୃତ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ନିରନ୍ତର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏହିପରି ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଅଟେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ SCPCR ଦ୍ୱାରା ଏଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

91. ସମସ୍ତ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଉପଲବ୍ଧ ରହିବା ଉଚିତ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଦକ୍ଷତାର ସହ ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ବୈଧାନିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହେବା ପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତର ଯାତ୍ରା କରିବାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ JJBS ଏବଂ CWC ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ନିକଟତର ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହି ସମସ୍ତ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ SCPCR ଦ୍ୱାରା କର୍ତ୍ତବ୍ୟରତ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଉଚିତ l

92. ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ଉପସ୍ଥାପନା ହେଉଛି ଯେ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ସେଗୁଡିକ ପ୍ରକୃତରେ ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ସେହିପରି କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡିକୁ ଅଣସୂଚିତ ଭାବେ ପରିଦର୍ଶନ କରିପାରିବେ l ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଏହି 'ପରିଦର୍ଶକ' ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ NALSA ଦିଆଯାଇଥିବା ଏହି ପରାମର୍ଶ ସହିତ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବ l ବାସ୍ତବରେ, 2006 ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପରିଦର୍ଶକ ନିଯୁକ୍ତି ଉପରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ 2013 ଏବଂ 2015 ମସିହାରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଜୀବନଧାରଣ ସ୍ଥିତିରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା lNALSA ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ମତକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ଉଚିତ l

(vii) କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି

93. JJ ଅଧିନିୟମ ଏକ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି ଗଠନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ l ବିଦ୍ୱାନ ଅତିରିକ୍ତ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖିଥିଲେ l ଆମେ ଏହା ଜାଣି ବହୁତ ଦୁଃଖିତ ଯେ କିଛି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ପାଣ୍ଠି ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରିନାହାଁନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାତ୍ର କିଛି ହଜାର ଟଙ୍କାର ଲଜ୍ଜାଜନକ ପରିମାଣରେ ଏହି ପାଣ୍ଠି ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି l ଆମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛୁ ଯେ ଏହି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏତେ କମ୍ ଅର୍ଥରେ କିପରି ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣର ଯତ୍ନ ନିଆଯାଇପାରିବ l ସ୍ୱଷ୍ଟତଃ, ଏହି ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ବିଷୟରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଚିନ୍ତା କରୁନାହାନ୍ତି, ଯାହା ଏକ ଦୁଃଖର ବିଷୟ l ପିଲାମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ପ୍ରତି ସରକାରୀ ଉଦାସୀନତା ଏବଂ ଚିନ୍ତାର କାରଣର ଏହା ଆଉ ଏକ ଉଦାହରଣ l

(viii) ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ଆକଳନ

94. ପରିଶେଷରେ, JJ ଅଧିନିୟମର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ଆଗାମୀ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଛଅ ମାସରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ହିସାବ ତନଖି କରାଯିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ l ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିୟମ, 2000 ପ୍ରଣୟନ ହେବା ପରଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ବିତିଗଲାଣି ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଆମ ଦେଶର ପିଲାମାନେ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ JJ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଆଉ 15 କିମ୍ବା 16 ବର୍ଷ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିବେ ନାହିଁ l 2000 ମସିହାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ସମୟରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାଂଶ ପିଲା ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ହେବା ଆରମ୍ଭ

କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ 2000 ମସିହାର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁବିଧା ପାଇନାହାଁନ୍ତି । ଏହି ଭୁଲ, ଯାହା ଏକ ଗମ୍ଭୀର ଭୁଲ, JJ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କୁହାଯାଏ ଯେ ପିଲାମାନେ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ଏବଂ ଯଦି ସେମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ନନିଆଯାଏ, ତେବେ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

95. ସମସ୍ତ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଚିନ୍ତା ଏବଂ ଦେଶରେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଶକ୍ତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆମେ ତାହା କରୁଛୁ ।

1. ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ NCPCR ଏବଂ SCPCR ଗୁଡ଼ିକରେ ସମସ୍ତ ପଦବୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପୂରଣ ହେଉଛି ଏବଂ ଏହି ବୈଧାନିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

2. NCPCR ଏବଂ SCPCR ଗୁଡ଼ିକ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ରଖାଯାଇଥିବା ବିଶ୍ୱାସକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସେମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଏହି ବୈଧାନିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ପଦବୀ ଏକ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାୟକ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ସାରା ଦେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାରେ ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ରହିଛି ।

3. ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିରାଟ ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ JJ ଆଇନକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯାଉଛି ଯାହା ପୁଷ୍ଟିସାଧନ, ଶିକ୍ଷା, ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା, ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଜୀବନଯାପନ ପରିସ୍ଥିତି ସମେତ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ । ଏହି ଦୁଇଟି ସଂସ୍ଥାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ଯେ ସେମାନେ ଏନ୍.ଜି.ଓ. ଏବଂ ନାଗରିକ ସମାଜର ସହାୟତା ନିଅନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ଯେ JJ ଅଧିନିୟମ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି ତାହା ପୂରଣ କରୁଛି ।

4. ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ JJBS ଏବଂ CWC ଗୁଡିକରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପଦବୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଗଠିତ ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଶୀଘ୍ର ପୂରଣ କରାଯିବ । ପଦବୀ ପୂରଣ କରିବାରେ କୌଣସି ବିଳମ୍ବ ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ଉଚିତ ।

5. JJBS ଏବଂ CWC ମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ବୈଠକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ସଂଖ୍ୟକ ତଦନ୍ତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିବ ଏବଂ ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ଵନ୍ଦରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ନାବାଳକଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଦିଆଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ଏହା ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଦାୟିତ୍ଵ ।

6. NCPCR ଏବଂ SCPCR ଗୁଡ଼ିକ JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସମୟବଦ୍ଧ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଆଧାରରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

7. JJ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ବିଶେଷ କରି NCPCR ଏବଂ SCPCR ଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଆଇନ ସହ ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ କରୁଥିବା ନାବାଳକଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପୁନଃ ଏକୀକରଣ ପାଇଁ ଜଣେ ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ମଡେଲ ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀରେ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

8. MWCD କେବଳ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ ବରଂ JJ ଅଧିନିୟମ ସହିତ ଜଡିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେପରିକି ନିଖୋଜ ଶିଶୁ, ଚୋରାଚାଲାଣ ହୋଇଥିବା ପିଲାମାନଙ୍କ ଡାଟାବେସ୍ ରଖିବା ଏବଂ ପୋଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ମାମଲାର ଅନୁସରଣ ପାଇଁ ସୂଚନା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳର ସୃଜନଶୀଳ ବ୍ୟବହାର ଜାରି ରଖିବା ଉଚିତ୍ । ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଯୋଗ ସହିତ, ପ୍ରଶାସନିକ ଦକ୍ଷତାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ନତି ହେବ, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ।

9. ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ତଥା ପିଲାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକାରୀ ଭାବରେ ପୋଲିସର ଭୂମିକାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଏବଂ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ନିଯୁକ୍ତି ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, କେବଳ କାଗଜରେ ନୁହେଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏପରି ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ, ପିଲାମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଜାତୀୟ ପୋଲିସ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ପୋଲିସ ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ଏନଜିଓରୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ନିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

10. ଜାତୀୟ ପୋଲିସ ଏକାଡେମୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ ଏକାଡେମୀ ନିୟମିତ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଏକ ଅଂଶ ଭାବେ ଶିଶୁ ଅଧିକାରକୁ ସାମିଲ କରିବା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ, ଏକ ଭିନ୍ନକ କିମ୍ବା ବିକ୍ଷିପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭାବେ ନୁହେଁ ।

11. ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ପରିଚାଳନା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ ଯେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ ଯେ ଏପରି ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପିଲାମାନେ ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ସମ୍ମାନଜନକ ଜୀବନଯାପନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ନିଖୋଜ ଶିଶୁ ଏବଂ ଚାଲାଣର ସମସ୍ୟାର ମଧ୍ୟ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ।

12. ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ତଦାରଖ ଏବଂ ସଂଚାଳନା ପାଇଁ ନାଗରିକ ସମାଜର ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ପରିଦର୍ଶକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯିବ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣକୁ ସମାଧାନ କରାଯାଇଛି । ଆମର କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଆଇନ ସେବା ପ୍ରାଧିକରଣ ଏହି ଉଦ୍ୟମରେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତଥା ପରିଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା ଏବଂ ସହଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

13. ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅଭାବରୁ JJ ପାଣ୍ଠି ଟିକେ ଲଜ୍ଜାଜନକ ଅଟେ । ଯଦି ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ ଉପଲବ୍ଧ ନହୁଏ, ତେବେ ଏହି ପାଣ୍ଠିର ଅଧିକ ଭଲ ଉପଯୋଗ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଭାବି ଆମେ ଆଶଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିବୁ ।

14. JJ ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ NALSA ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି, ଯାହାର ପ୍ରମାଣ ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ତିନି ଭାଗ ବିଶିଷ୍ଟ ରିପୋର୍ଟରୁ ମିଳିଥାଏ । ଆମେ NALSAକୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାନ୍ତୁ ଏବଂ 30 ଏପ୍ରିଲ, 2018 ପୂର୍ବରୁ ସମାନ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା କରିବାରେ ସହାୟତା କରାଯାଇପାରିବ ।

15. ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଶିଶୁ ଅଧିକାରକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଏବଂ JJ ଆଇନର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ସମସ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯେପରିକି JJBS ଏବଂ CWC, ପରିବୀକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ, ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ୟୁନିଟର ସଦସ୍ୟ, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ପୋଲିସ ୟୁନିଟ୍, ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ପରିଚାଳନା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପଦବୀ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନ କରାଯିବା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏ ଦିଗରେ NALSA ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ SCPCR ଗୁଡିକ ସହାୟତାରେ NCPCR ଏହି ପଦକ୍ଷେପକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା JJ ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ହୋଇପାରିବ ।

16. ଯେହେତୁ ଶିଶୁ ଅଧିକାର ଏବଂ JJ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣରେ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ଜାରି ରଖିବା ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ । ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛୁ ଯେ ସେମାନେ କିଶୋର ନ୍ୟାୟ (ଶିଶୁଙ୍କ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ, 2015 ର ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କିଶୋର ନ୍ୟାୟ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ । ଏହି ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ମହାସଚିବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ଜେନେରାଲଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବା ଉଚିତ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ

ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ରଖାଯାଇପାରିବ ।

96. ଶେଷରେ, ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ଏବଂ ନିବେଦନ କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । JJ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାର ଯେପରିକି ଯୌନ ଅପରାଧରୁ ଶିଶୁ ସୁରକ୍ଷା ଅଧିନିୟମ, 2012, ବାଲ୍ୟ ବିବାହ ନିଷେଧ ଅଧିନିୟମ, 2006, ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା ଅଧୀନରେ ଯୌନ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଚାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମାନ ଆଇନ ପୀଡିତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା, ଯତ୍ନ ଏବଂ ସହାନୁଭୂତି ସହିତ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ପ୍ରାୟତଃ କୁହାଯାଏ ଯେ ଆମ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପରାଧର ଅଭିଯୁକ୍ତ ନାବାଳକ କିମ୍ବା ଯୌନ ଅପରାଧର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ । ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କିଛି ସହାନୁଭୂତି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ - ଆଇନ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ କରୁଥିବା ନାବାଳକମାନେ ମଧ୍ୟ, କାରଣ ସେମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇଛନ୍ତି - ଏବଂ ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ଅଦାଲତ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷୀ ଅଦାଲତ ସ୍ଥାପନ କରିବା ହୁଏତ ଏପରି ଏକ ଉପାୟ ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ କଷ୍ଟକୁ କମ କରିପାରିବ । ଏହିପରି ଶିଶୁ ଅନୁକୂଳ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ସାକ୍ଷୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଉ ଏକ ସୁବିଧା ହେଉଛି ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ବିଚାର ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ଯେଉଁଥିରେ ବୟସ୍କ ମହିଳାମାନେ ଯୌନ ଅପରାଧର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି କାରଣ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟତଃ ଆମ ଅଦାଲତର ଅନୁକୂଳ ପରିବେଶ ଏବଂ ପରିବେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଗାଢ ମାନସିକ ଧକ୍କା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

97. ଏହି ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲାଟିରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋକପାତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ବେହୁରାଙ୍କୁ ଏବଂ ଉପସ୍ଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କୁ ଆମେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ ଯେ ସେମାନେ ଏହାକୁ ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆମ ଦେଶର ପିଲାମାନଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ ଏକ ଗଠନମୂଳକ ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି ।

98. ଏହି ଆବେଦନଟି ଫଇସଲା ହୋଇଛି ।

99. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ତର ପାଇବା ପରେ ଆଦେଶ ପାଇଁ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି 13 ମାର୍ଚ୍ଚ, 2018 ରେ ଏହି ମାମଲା ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବେ ।

ନିଧି ଜୈନ

ଆବେଦନଟି ଫଇସଲା ହେଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।